

Suvestinė redakcija nuo 2015-06-09

Įsakymas paskelbtas: Žin. 2008, Nr. [32-1132](#); Žin. 2008, Nr. [52-0](#), i. k. 1082330ISAK003D-144

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2008 m. kovo 15 d. Nr. 3D-144
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1998 m. rugsėjo 15 d. nutarimu Nr. 1120 (Žin., 1998, Nr. [83-2327](#); 2001, Nr. [92-3215](#); 2002, Nr. [66-2717](#)), 5.1 ir 5.15 punktais ir atsižvelgdama į 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2006 m. gruodžio 19 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 2012/2006 (OL 2006 L 384, p. 8), į 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamento (EB) Nr. 1974/2006, nustatančio išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2007 m. spalio 22 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1236/2007 (OL 2007 L 280, p. 3), nuostatas ir siekdama efektyviai panaudoti EŽŪFKP lėšas,
t v i r t i n u p r i d e d a m a s:

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisykles (labai mažos įmonės steigimas);
2. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisykles (veikiančios labai mažos įmonės ar kaimo gyventojų individualiojo verslo plėtra).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2008 m. kovo 15 d.
įsakymu Nr. 3D-144
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“ ĮGYVENDINIMO TAISYKLĖS
(LABAI MAŽOS ĮMONĖS STEIGIMAS)**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklės (labai mažos įmonės steigimas) (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1310/2013 (OL 2013 L 347, p. 865), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 335/2013 (OL 2013 L 105, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), Komisijos komunikatu „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ (OL 2009 C 16, p. 1), Komisijos komunikatu „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“ (OL 2011 C 6, p. 5), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2009)10216) (toliau – Programa), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), Valstybės pagalbos schema N 523/2009, patvirtinta 2009 m. lapkričio 13 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2009)9026 (OL 2009 C 321, p. 6), ir Valstybės pagalbos schema SA.32575 (2011/N), patvirtinta 2011 m. vasario 23 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2011)1263 (OL 2011 C 76, p. 5), bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. 3D-774 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

2. Taisyklės taikomos:

2.1. pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas iki 2010 m. spalio 3 d. Programos priemonei „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ (toliau – Priemonė) įgyvendinti, kai paramos prašoma naujai labai mažai įmonei steigti;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-886](#), 2010-09-29, Žin., 2010, Nr. 118-6038 (2010-10-02), i. k. 1102330ISAK003D-886

2.2. pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas, kai prašoma paramos suma yra didesnė kaip 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

3. Taisyklės netaikomos:

3.1. pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas Priemonei įgyvendinti, kai paramos prašoma veikiančios ar naujai įsteigtos pelno siekiančios labai mažos įmonės veiklos ar kaimo gyventojų individualiojo ne žemės ūkio verslo, vykdomo nesteigiant įmonės, plėtrai;

3.2. pareiškėjams, kurių prašomos paramos suma yra ne didesnė kaip 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų). Paramos paraiškos, kai prašoma paramos suma neviršija 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų), teikiamos vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ supaprastintosiomis įgyvendinimo taisyklėmis (veikiančios labai mažos įmonės ar kaimo gyventojų individualiojo verslo plėtra), patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. 3D-338 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ supaprastintųjų įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės arba kaimo gyventojų individualiojo verslo plėtra) patvirtinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai apibrėžti Programoje, Administravimo taisyklėse.

5. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Kaimo gyventojas – fizinis asmuo, kuris ne mažiau kaip vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje.

Pirmasis projekto vertinimo etapas – laikotarpis, trunkantis nuo pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.1 punkte, paramos paraiškos pateikimo ir registravimo Agentūroje dienos iki projektų atrankos komiteto (toliau – PAK) rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo būti vertinamam antrajame projekto vertinimo etape priėmimo.

Antrasis projekto vertinimo etapas – laikotarpis po pirmojo projekto vertinimo etapo, prasidedantis nuo pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.2 punkte, dokumentų ir (arba) duomenų, reikalingų antrajam projekto vertinimo etapui, pateikimo dienos iki PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo paramai gauti priėmimo.

Projekto kontrolės laikotarpis – penkerių arba septynerių metų laikotarpis nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte numatytų įsipareigojimų. Septynerių metų terminas taikomas tuo atveju, kai Projektų atrankos komiteto rekomendacijoje skirti paramą nurodoma, kad projektas turi būti įtrauktas į rizikingų projektų sąrašą.

Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos

Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse, kituose teisės aktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

III. PRIEMONĖS TIKSLAI IR VEIKLOS SRITYS

6. Priemonės bendrasis tikslas, specialieji ir veiklos tikslai apibrėžti Programoje.

7. Pagal Priemonę remiamos veiklos sritys:

7.1. pirmoji veiklos sritis – ne žemės ūkio veikla, įskaitant:

7.1.1. su žemės ūkiu nesusisijusių paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimą;

7.1.2. produktų, nepatenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedą (toliau – Sutarties I priedas), nedidelės apimties gamybą. Parama teikiama produktų gamybai, kai galutinis gaminamas, numatytas gaminti produktas nepateka į Sutarties I priedą. Tarpinis produktas, naudojamas kaip žaliava galutiniam, į Sutarties I priedą nepatenkančiam produktui gaminti, gali būti įtrauktas į Sutarties I priedą;

7.2. antroji veiklos sritis – tradicinių amatų puoselėjimo veikla, įskaitant:

7.2.1. vieno ar kelių tradicinių amatų kūrimą ir plėtrą;

7.2.2. tradicinių amatų centrų kūrimą ir plėtrą (pelno siekiančius projektus). Parama ne pelno siekiantiems (viešojo pobūdžio) projektams, pagal kuriuos steigiami tradicinių amatų centrai ir (arba) plėtojama jų veikla, teikiama pagal Programos priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“.

8. Pagal Priemonę remiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 1 priede.

9. Pagal Priemonę neremiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 2 priede.

IV. PARAMOS DYDIS

10. Didžiausia paramos lėšų suma vienam projektui gali sudaryti:

10.1. jei projekte numatyta vykdyti veikla susijusi su apgyvendinimo paslaugų teikimu – iki 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

10.2. laikotarpiu nuo šios Taisyklių redakcijos įsigaliojimo dienos iki 2010 m. gruodžio 31 d. – iki 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų) (šiuo atveju, vadovaujantis Valstybės pagalbos schema SA.32575 (2011/N), sprendimas dėl paramos skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 31 d.). Jei projektas skirtas apgyvendinimo paslaugoms organizuoti, didžiausia paramos suma jam įgyvendinti nustatoma vadovaujantis Taisyklių 10.1 papunkčio nuostatomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

11. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

12. Finansuojama iki:

12.1. 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, išskyrus Taisyklių 12.2 punkte nurodytą atvejį;

12.2. 75 proc. visų tinkamų finansuoti projekto, teikiamo pagal antrąją veiklos sritį, išlaidų, tiesiogiai susijusių su tradicinių amatų kūrimu ir plėtra. Remiami tradiciniai amatai, kurie nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos

žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)) (toliau – Tradicinių amatų aprašas), ir sertifikuoti vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (Žin., 2008, Nr. [66-2508](#)) (toliau – Sertifikavimo taisyklės). Tradiciniams amatams, patenkantiems į neremiamų veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, parama neskiriama. Tiesiogiai su tradicinių amatų veikla nesusijusios projekte, teikiamame pagal antrąją veiklos sritį, numatytos išlaidos finansuojamos Taisyklių 12.1 punkte nustatyta tvarka. Jei pareiškėjas tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us) pristato ne su antrajam projekto vertinimo etapui teikiama paramos paraiška, o įsipareigoja ši (šiuos) dokumentą (-us) pateikti vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu, Agentūra turi užtikrinti, kad iki paskutiniojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos pareiškėjui išmokėta paramos lėšų dalis sudarys ne daugiau kaip 65 proc. patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

12.3. bendrosios išlaidos finansuojamos Taisyklių 12.1 punkte nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į Taisyklių 12.2 punktą.

13. Parama pagal Priemonę turi būti skiriama atsižvelgiant į Taisyklių 10, 12, 16 punktuose nurodytas nuostatas ir nepažeidžiant:

13.1. nereikšminga (*de minimis*) pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų vadovaujantis 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5). Bendra pagalbos suma, suteikta tai pačiai įmonei ar asmeniui, negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų) per einamuosius ir dvejus ankstesnius jo mokestinius metus (išskyrus Taisyklių 13.2 papunktyje nurodytą atvejį);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2. Komisijos komunikatų „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ ir „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“, taip pat Valstybės pagalbos schemos N 523/2009 ir Valstybės pagalbos schemos SA.32575 (2011/N) nuostatų, pagal kurias ekonominio sunkmečio laikotarpiu (2008 m. sausio 1–2011 m. gruodžio 31 d., sprendimą dėl paramos skyrimo priimant ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 31 d.):

13.2.1. bendra nuo 2008 m. sausio 1 iki 2011 m. gruodžio 31 d. pagalbos gavėjo gautos nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos 2011 m. gruodžio 31 d. pagal Taisyklės teikiamos pagalbos suma kartu negali viršyti 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2.2. vadovaujantis Taisyklėmis teikiama pagalba negali būti teikiama kartu su *de minimis* pagalba, skirta pagal reglamento (EB) Nr. 1998/2006 nuostatas toms pačioms reikalavimus atitinkančioms išlaidoms finansuoti;

13.2.3. bendra pagalbos, skirtos pagal Komisijos komunikato „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ 4.2.2 papunkčio ir Komisijos komunikato „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“ 2.2 papunkčio nuostatas, suma ir pagal šių Taisyklių nuostatas ketinamos suteikti pagalbos suma negali viršyti 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2.4. Taisyklių 13.2.1, 13.2.2 ir 13.2.3 punktų nuostatos netaikomos juridiniams asmenims, užsiimantiems ir (arba) ketinantiems užsiimti apgyvendinimo paslaugų teikimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

14. Didžiausia bendra pareiškėjo ir jo sutuoktinio, susijusių įmonių pagal Programos investicines priemones gauta paramos suma turi atitikti Taisyklių 13 punkte nurodytus reikalavimus.

15. Pareiškėjai, nurodyti Taisyklių 17.1 ir 17.2 punktuose, ir paramos gavėjas, nurodytas Taisyklių 18 punkte, projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti kitose investicinėse Programos priemonėse. Pakartotinai investicinės paramos pagal šią ar kitas Programos priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą:

15.1. ne anksčiau kaip pateikus paskutinįjį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą, išskyrus Taisyklių 15.2 punkte nurodytą atvejį;

15.2. pareiškėjai, dalyvaujantys Lietuvos kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonėje „Pusiau natūrinis ūkininkavimas“ (toliau – PNŪ), pakartotinai paramos pagal Programos investicines priemones gali kreiptis tik, jei iki paramos paraiškos pagal Programos investicinę priemonę pateikimo dienos įvykdė visas investicijas ir įsipareigojimus, susijusius su PNŪ, ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

16. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, finansuoti ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisykles, ir valstybės pagalbos lėšų suma bei intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos Taisyklių reikalavimus atitinkančios ir su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

17. Pareiškėjas Priemonėje keičiasi atsižvelgiant į projekto vertinimo etapą:

17.1. pirmajame projekto vertinimo etape pareiškėjas – ne jaunesnis kaip 18 metų fizinis asmuo, siekiantis įsteigti labai mažą įmonę kaimo vietovėje;

17.2. antrajame projekto vertinimo etape pareiškėjas – po PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo būti vertinamam antrajame etape priėmimo, 17.1 punkte nurodyto pareiškėjo naujai įsteigtas privatus juridinis asmuo, atitinkantis labai mažai įmonei keliamus reikalavimus (toliau – labai maža įmonė).

18. Paramos gavėjas – Taisyklių 17.2 punkte nurodytas pareiškėjas, su kuriuo pasirašyta paramos sutartis.

19. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai.

20. Paramos paraiška išregistruojama ir (arba) projekto finansavimas nutraukiamas, jei:

20.1. paramos paraišką pateikęs pareiškėjas, fizinis asmuo, kaip nurodyta Taisyklių 17.1 punkte, mirė po paramos paraiškos pirmajam projekto vertinimo etapui pateikimo, tačiau prieš paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimą;

20.2. bet kuriame antrajam projekto vertinimo etapui pateiktos paramos paraiškos administravimo ar projekto priežiūros etape Agentūra gauna informaciją, kad paramos paraišką pateikusiame pareiškėjui, juridiniam asmeniui, kaip nurodyta Taisyklių 17.2 punkte, iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas.

VI. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

21. Pareiškėjui parama neteikiama, jei:

- 21.1. pareiškėjas neatitinka Taisyklių V skyriuje nustatytų reikalavimų;
- 21.2. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;
- 21.3. pareiškėjas dėl subjektyvių priežasčių nevykdo ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių. Tokiu atveju jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol bus pašalinti veiklos trūkumai;
- 21.4. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:
- 21.4.1. pareiškėjo, ketinusio gauti arba gavusio paramą iš Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (toliau – SAPARD), Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, EŽŪFKP, Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo, paramos sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;
- 21.4.2. paramos neskyrimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;
- 21.4.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos, susijusios su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos.

VII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI

22. Tinkamumo gauti paramą pagal Priemonę kriterijai, taikomi pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 17.1 punkte, pirmajame projekto vertinimo etape:
- 22.1. paramos paraišką, nurodytą Taisyklių 4 priede, teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių V skyriuje ir neatitinkantis Taisyklių 21 punkte numatytų atvejų;
- 22.2. projektas atitinka Priemonės tikslus;
- 22.3. projekto veikla patenka į pagal Priemonę remiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 1 priede, ir nepatenka į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede;
- 22.4. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų, EB fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų;
- 22.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);
- 22.6. pareiškėjas įsipareigoja, kad numatoma projekto įgyvendinimo, labai mažos įmonės registracijos ir buveinės vieta – kaimo vietovė, t. y. vietovė, kurioje gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama. Parama projektams, pagal kuriuos paramos prašoma remiamoms, Taisyklių 1 priede nurodytoms apgyvendinimo paslaugoms (vaikų poilsio stovyklų paslaugoms), kurių įgyvendinimo vieta yra žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;
- 22.7. pareiškėjas įsipareigoja, kad naujai įsteigta labai maža įmonė išliks savarankiška įmone mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos:
- 22.7.1. įmonė nebus priskiriama įmonei partnerinei arba susijusiai įmonei, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (Žin., 1998, Nr. [109-2993](#); 2007, Nr. [132-5354](#));
- 22.7.2. pareiškėjas, kaip labai mažos įmonės steigėjas, paramos paraiškos pateikimo antrajam projekto atrankos etapui metu ir penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos valdys ne mažiau kaip 75 proc. įmonės akcijų ir (arba) pajaus, balsavimo teisių ar turto, t. y. neparduos,

nedovanos ar kitaip neperduos kitam (-iems) fiziniam (-iams) ir (arba) juridiniam (-iams) asmeniui (-ims) daugiau kaip 25 proc. įsteigtos įmonės akcijų ir (arba) pajaus, balsavimo teisių ar turto;

22.8. pareiškėjas įrodo, kad paramos paraiškos pateikimo metu nekontroliuoja kito (-ų) juridinio (-ių) asmens (-ų), kaip nurodyta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) 2 straipsnio 3 punkte, ir įsipareigoja kitą (-us) juridinį (-ius) asmenį (-is) kontroliuojančiu asmeniu netapti penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

22.9. pareiškėjas įsipareigoja, kad ne mažiau kaip 50 proc. naujai įsteigtos labai mažos įmonės darbuotojų bus kaimo gyventojai, įmonės įregistravimo, paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo ir projekto įgyvendinimo laikotarpiu savo gyvenamąją vietą deklaruojantys kaimo vietovėje;

22.10. pareiškėjas įsipareigoja, kad naujai įsteigta įmonė užsiims ne žemės ūkio veikla arba pajamos iš įmonės vykdomos ne žemės ūkio veiklos sudarys daugiau kaip 50 proc. visų įmonės ūkinės ir komercinės veiklos pajamų;

22.11. vadovaujantis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)), Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu (Žin., 2001, Nr. [99-3516](#); 2008, Nr. [79-3098](#)) ir galiojančiais Verslo apskaitos standartais, skelbiamais viešosios įstaigos „Audito ir apskaitos tarnyba“ interneto svetainėje (www.aat.lt), pateikiamas sudarytas preliminarus ūkinės veiklos pradžios balansas ir pinigų srautų prognozinės ataskaitos. Pirmajam projekto vertinimo etapui pateiktas preliminarus ūkinės veiklos pradžios balansas gali būti tikslinamas pradėjus naujos įmonės veiklą ir ruošiantis antrajam projekto vertinimo etapui, tačiau tik laikotarpiu nuo pirmojo PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo būti vertinamam antrajame projekto vertinimo etape priėmimo ir labai mažos įmonės įsteigimo iki paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo ir užregistravimo Agentūroje dienos. Paramos paraiškų vertinimo metu, esant papildomam informacijos poreikiui, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka, gali paprašyti patikslinti ar papildyti ūkinės veiklos pradžios balanse pateiktą informaciją ir (arba) duomenis;

22.12. pareiškėjas pateikia verslo planą, parengtą pagal šių Taisyklių 3 priede nustatytą formą (išskyrus atvejus, kai pareiškėjas iki šio punkto numatyto reikalavimo įsigaliojimo datos sudarė sutartį parengti verslo planą pagal Verslo plano finansinei paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonės reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 3D-349 (Žin., 2007, Nr. [81-3345](#)). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama, tačiau tik Taisyklių 22.11 punkte nustatytu laikotarpiu ir tvarka;

22.13. pareiškėjas verslo plane įrodo, kad naujas įsteigtas ūkio subjektas ateityje atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklių reikšmės, nurodytas Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 (Žin., 2009, Nr. [59-2335](#); 2010, Nr. [48-2364](#)). Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama, tačiau tik Taisyklių 22.11 punkte nustatytu laikotarpiu ir tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

22.14. pareiškėjas preliminariai nurodo tinkamą projekto finansavimo šaltinį – skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas – kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis. Pareiškėjas, pradėdamas vykdyti projekte numatytą veiklą, preliminariniame pradžios balanse nurodo turimas ir (arba) planuojamas lėšas, skirtas veiklai vykdyti. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui. Atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama, tačiau tik Taisyklių 22.11 punkte nustatytu laikotarpiu ir

tvarka;

22.15. pareiškėjas įsipareigoja, kad, vadovaudamasis Taisyklių 22.11 punkte nustatyta tvarka, atlikdamas Taisyklių 22.11–22.14 punktuose nurodytų dokumentų bei informacijos tikslinimą, be rašytinio Agentūros sutikimo iki paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo ir užregistravimo Agentūroje dienos nekeis planuojamos vykdyti veiklos pobūdžio, numatytų projekto įgyvendinimo sąlygų ir projekto įgyvendinimo vietos;

22.16. pareiškėjas įsipareigoja, kad visos projekto metu patirtos investicijos atitiks EB darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta Techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. [23-601](#); 2007, Nr. [129-5249](#)), ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 (Žin., 1999, Nr. [90-2663](#); 2001, Nr. [54-1932](#)).

23. Tinkamumo gauti paramą pagal Priemonę kriterijai, taikomi pareiškėjui, nurodytam Taisyklių 17.2 punkte, antrajame projekto vertinimo etape:

23.1. paramos paraišką, nurodytą Taisyklių 5 priede, pateikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių 17.2 punkte ir neatitinkantis Taisyklių 21 punkte numatytų atvejų;

23.2. pareiškėjas perima visus pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.1 punkte, įsipareigojimus, išvardytus Taisyklių 22 punkte, ir susijusius su projekto rengimu ir įgyvendinimu, bei tinkamai juos vykdo;

23.3. pareiškėjas – labai maža įmonė – Juridinių asmenų registre įregistruotas po pirmojo PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo būti vertinamam antrajame etape priėmimo iki paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo ir užregistravimo Agentūroje dienos, nepažeidžiant Taisyklių 33 punkte nustatytos tvarkos ir terminų;

23.4. pareiškėjo – labai mažos įmonės – registracijos ir buveinės vieta yra kaimo vietovė, t. y. vietovė, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių (išskyrus vietoves, priskiriamas savivaldybių centrams);

23.5. pareiškėjo – labai mažos įmonės – steigėjas ir ją kontroliuojantis fizinis asmuo yra pareiškėjas, nurodytas Taisyklių 17.1 punkte;

23.6. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjui yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

23.7. pareiškėjas tvarko ir toliau įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą vadovaudamasis Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatymu, Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatymu ir galiojančiais Verslo apskaitos standartais, skelbiamais viešosios įstaigos „Audito ir apskaitos tarnyba“ interneto svetainėje (www.aat.lt), kartu su paramos paraiška, teikiama antrajam projekto vertinimo etapui, pristatydamas Taisyklių 22.11 punkte nustatyta tvarka patikslintą ūkinės veiklos pradžios balansą ir pinigų srautų prognozinę ataskaitą;

23.8. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį (skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas), kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis. Skolintos lėšos pagrindžiamos su paramos paraiška, užpildyta antrajam projekto vertinimo etapui atlikti (nurodyta Taisyklių 5 priede), pateikiant paskolos suteikimo galimybės patvirtinimo dokumentus. Iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo, jei projektas ar projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, paramos gavėjas Agentūrai turi pateikti pasirašytą paskolos sutartį ar susitarimą dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą projekto dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Jeigu paramos gavėjas prašo partęsti projekto įgyvendinimo terminą taip, kaip tai numatyta šių taisyklių 24 punkte, pasirašyta paskolos sutartis ar

susitarimas dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinimas, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis turi būti pateiktas Agentūrai kartu su prašymu dėl projekto įgyvendinimo termino pratęsimo. Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Pareiškėjas, pradedantis vykdyti projekte numatytą veiklą, pradžios balanse nurodo turimas lėšas, skirtas veiklai vykdyti. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

23.9. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama. Parama projektams, pagal kuriuos paramos prašoma remiamoms, Taisyklių 1 priede nurodytoms apgyvendinimo paslaugoms (vaikų poilsio stovyklų paslaugoms), kurių įgyvendinimo vieta yra žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;

23.10. labai maža įmonė yra kompetentinga projekte numatytos veiklos srityje, t. y. bent vienas labai mažos įmonės darbuotojas tenkina bent vieną iš šių kriterijų:

23.10.1. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) išsilavinimą, profesinę kvalifikaciją arba yra išklauses (šiuo metu studijuoja) švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo ar papildomos kompetencijos įgijimo programą (-as), susijusią (-ias) su projekte numatyta veikla, arba Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme (Žin., 1996, Nr. [84-2002](#); 2004, Nr. 153-5573) nustatyta tvarka jam yra suteiktas meno kūrėjo statusas už nuopelnus projekte numatytos vykdyti veiklos srityje;

23.10.2. ataskaitiniais ir (arba) einamaisiais metais iki paramos paraiškos pateikimo užsiima konkrečia, projekte numatyta ne žemės ūkio veikla;

23.10.3. įsipareigoja nuo paramos sutarties pasirašymo dienos projekto įgyvendinimo laikotarpiu kelti kvalifikaciją verslumo srityje, t. y. išklausti specializuotus kursus, susijusius su verslumo ugdymu, ir pateikti tai patvirtinantį pažymėjimą iki projekto įgyvendinimo pabaigos (ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu);

23.11. ne mažiau kaip 50 proc. įmonės darbuotojų yra kaimo gyventojai, paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo metu ir projekto įgyvendinimo laikotarpiu savo gyvenamąją vietą deklaruojantys kaimo vietovėje;

23.12. įmonė užsiima ne žemės ūkio veikla arba pajamos iš įmonės vykdomos ne žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. visų įmonės ūkinės ir komercinės veiklos pajamų;

23.13. labai maža įmonė įsipareigoja išlikti savarankiška įmone mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos:

23.13.1. įmonė nėra ir ne mažiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos nebus priskiriama įmonei partnerei arba susijusiai įmone, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme;

23.13.2. labai mažos įmonės steigėjas ir ją kontroliuojantis fizinis asmuo, kaip nurodyta Taisyklių 23.5 punkte, paramos paraiškos pateikimo antrajam projekto vertinimo etapui metu valdo ir penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos įsipareigoja valdyti ne mažiau kaip 75 proc. įmonės akcijų, pajaus, balsavimo teisių ar turto;

23.13.3. labai mažos įmonės steigėjas ir ją kontroliuojantis fizinis asmuo, kaip nurodyta Taisyklių 23.5 punkte, paramos paraiškos pateikimo antrajam projekto vertinimo etapui metu nėra ir penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos įsipareigoja netapti kita (-us) juridinį (-ius) asmenį (-is) kontroliuojančiu asmeniu;

23.14. nekilnojamasis turtas, į kurį investuojama, pareiškėjo valdomas teisėtai pagrindais šia tvarka:

23.14.1. projekto įgyvendinimo vietoje žemė, įskaitant žemę po pastatais, statiniais, priklauso pareiškėjui nuosavybės teise arba yra pareiškėjo nuomojama, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas ja ne trumpiau kaip septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

23.14.2. pastatai, statiniai, patalpos, kuriuose pagal projektą atliekami kapitalinio remonto darbai, priklauso pareiškėjui nuosavybės teise arba yra nuomojami, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Pastatų, statinių ir (arba) patalpų nuomos ar kito teisėto naudojimosi jais sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

23.14.3. naujai statomi, rekonstruojami pastatai, statiniai, patalpos priklauso pareiškėjui nuosavybės teise;

23.14.4. tokiu atveju, kai Taisyklių 23.14.1 arba 23.14.2 punktuose minimas turtas priklauso pareiškėjui su kitais asmenimis arba pareiškėjui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise su kitais asmenimis, pateikiamas rašytinis bendraturčio (-ių) sutikimas investuoti į jam (jiems) kartu su pareiškėju priklausančią turtą ir plėtoti verslo planą (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

23.15. pareiškėjas įsipareigoja, esant draudimo paslaugų prieinamumui, apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniai kaip penkerių arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerių metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjas, paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų apie tai pranešti Agentūrai. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Tokiu atveju pareiškėjas, pateikdamas paramos paraišką antrajam projekto vertinimo etapui ir pasirašydamas paramos sutartį, privalo įsipareigoti, jog, įvykus įvykiui, kurio metu buvo sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, Agentūrai sugrąžins projektui įgyvendinti skirtą paramos lėšų dalį;

23.16. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nekeisti remiamos veiklos pobūdžio, projekto įgyvendinimo reikalavimų ir nuosavybės formos, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui už paramos lėšas įgytos nuosavybės, nenutraukti projekto veiklos, nekeisti projekto įgyvendinimo vietos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

23.17. jei projekte numatyti statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimo darbai, pateikiami šie dokumentai:

23.17.1. numatytiems statybos (naujo statinio statyba, statinio rekonstravimas, statinio kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbams, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Žin., 2005, Nr. 4-80; 2010, Nr. [115-5902](#)), nuostatomis, parengtas statinio statybos, rekonstravimo, ar

kapitalinio remonto techninis projektas (statinio projekto bendroji, sklypo sutvarkymo (sklypo plano), architektūros, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalys) ir išduotas statybą leidžiantis dokumentas (tuo atveju, jei statinio projektas pradėtas rengti iki 2010 m. spalio 1 d. – statinio techninis projektas (statinio projekto bendroji, architektūros, technologijos, statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo ir sklypo plano dalys) ir statybos leidimas), Agentūrai pateikiami kartu su paramos paraiška, teikiama antrajam projekto vertinimo etapui pradėti, arba, negavus statybą leidžiančio dokumento iki paramos paraiškos, skirtos antrajam projekto vertinimo etapui pradėti, pateikimo, vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška, teikiama antrajam projekto vertinimo etapui pradėti, arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)) ir susijusiuose Lietuvos Respublikos teisės aktuose nustatyta tvarka atsakingų institucijų suderintą supaprastintą statybos ar rekonstravimo projektą arba kapitalinio remonto aprašą (tuo atveju, jei nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje dokumentai pradėti rengti iki 2010 m. spalio 1 d., turi būti pateiktas supaprastintas statinio projektas). Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, rekonstravimas ar kapitalinis remontas nebus vykdomi kultūros paveldo objekto ar saugomoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus. Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. [50-1675](#)), nuostatomis, į statinio techninį projektą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2010 „Statinio projektavimas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis;

23.17.2. jei nėra galimybės Taisyklių 23.17.1 punkte nurodytų dokumentų pateikti kartu su paramos paraiška, skirta antrajam projekto vertinimo etapui pradėti, šios paramos paraiškos pateikimo momentu turi būti pateiktas projektinis pasiūlymas (brėžinys, aiškinamasis raštas) su statybos išlaidų vertės skaičiavimu (tuo atveju, jei statinio projektas pradėtas rengti 2010 m. spalio 1 d., pateikiamas statinio projektavimo sąlygų sąvadas, parengtas vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.07:2002 „Statinio projektavimo sąlygų sąvadas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 215 (Žin., 2002, Nr. [54-2153](#)), nuostatomis, statinio brėžinys, aiškinamasis raštas ir sprendinių pagrindimo skaičiavimai). Jei pareiškėjas Taisyklių 23.17.1 punkte išvardytus dokumentus teikia su paramos paraiška, šiame Taisyklių punkte išvardytų dokumentų atskirai pateikti nereikia;

23.17.3. jei, nustatant investicijų vertę, nesivadovaujama statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 (Žin., 2007, Nr. [78-3158](#); 2008, Nr. [122-4638](#); 2009, Nr. [125-5414](#)), statinių techniniuose projektuose numatytoms investicijoms pagrįsti turi būti pateikta statybos skaičiuojamosios kainos nustatymo dalis (projektinės sąmatos), kuri turi būti patvirtinta atestuoto tai veiklos sričiai statinio projekto dalies vadovo parašu;

23.17.4. statinių projektams (išskyrus nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos atvejus), kurių statybos skaičiuojamoji kaina (sąmatinė vertė) yra didesnė kaip 144 810 Eur (šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai dešimt eurų), vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio

ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė.

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

23.17.5. jei projekte numatyta statyba, rekonstravimas, kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, Taisyklių 23.17.1–23.17.4 punktuose nurodyti reikalavimai netaikomi. Atitiktis Taisyklių 23.17.1–23.17.4 punktuose nurodytiems reikalavimams gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

23.18. jei projekte numatyta vykdyti licencijuotą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, arba jei projektas skirtas tradiciniams amatams puoselėti, pareiškėjas licenciją, leidimą arba, pradėdamas naują tradicinių amatų puoselėjimo veiklą, tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us), išduotą (-us) vadovaujantis Sertifikavimo taisyklėmis, Agentūrai įsipareigoja pateikti vėliausiai kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

23.19. jei projekte numatyta vykdyti veiklą, susijusią su energijos ir elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba, iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų biudžas, biokurą gaminančių įrenginių eksploatavimu, pakaitinio kuro (granulių) ir kitos panašios produkcijos gamyba, kaip tai nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.18, 1.87, 1.88 ir 1.92 punktuose, ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos turi būti gaminama pardavimui;

23.20. pareiškėjas įsipareigoja ne vėliau kaip per 10 darbo dienų pranešti Agentūrai apie bet kurių duomenų, nurodytų pateiktoje ir užregistruotoje paramos paraiškoje, taip pat apie savo rekvizitų pasikeitimus, įskaitant susijusių įmonių ir (arba) partnerių įmonių atsiradimą.

Papildyta papunkčiu:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

VIII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

24. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir projektas turi būti įgyvendintas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Pareiškėjai, kuriems nepriimtas sprendimas dėl paramos skyrimo, ne vėliau kaip iki PAK posėdžio pateikia Agentūrai patvirtinimą, kuriuo įsipareigoja ir sutinka įgyvendinti projektą ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Agentūra, atsižvelgdama į projekto, dėl kurio sprendimas skirti paramą priimtas nuo 2014 m. sausio 1 d., vykdytojo prašymą, taip pat, jeigu projekto vykdytojas yra pasirašęs su tiekėjais visas projektui įgyvendinti reikalingų pirkimų sutartis, paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinęs, kad projektą ar tam tikrą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, gali pratęsti projekto įgyvendinimo terminą, tačiau ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-910](#), 2013-12-30, paskelbta TAR 2013-12-31, i. k. 2013-00249

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

25. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, atitinkančios teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, ir numatytos paramos sutartyje. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Jei iki paramos paraiškos antrajam projekto vertinimo etapui pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas arba viešai tiekėjų pateikta informacija (internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

26. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

26.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

26.2. pareiškėjo patirtos įgyvendinant projektą, tačiau ne anksčiau kaip nuo labai mažos įmonės įregistravimo dienos (išskyrus su projekto parengimu susijusias bendrąsias išlaidas, kaip nurodyta Taisyklių 26.3 punkte). Projektai, kurie pateikti 2013 metais ir kuriems skiriama parama, turi būti įgyvendinti, paramos lėšos išmokėtos iki 2015 m. gruodžio 31 d. Išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų kategorijų sąraše, pateiktame Taisyklių 28 punkte, arba jei jos padarytos nesilaikant Administravimo taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

26.3. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu ir kurios patirtos ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pirmajam projekto vertinimo etapui pateikimo dienos. Tačiau šios išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba jos padarytos nesilaikant Administravimo taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

26.4. faktiškai patirtos, įtrauktos į paramos gavėjo apskaitą ir kurios gali būti nustatytos, pagrįstos ir patvirtinamos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais. Tais atvejais, kai bendrosios išlaidos įvykdytos pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.1 punkte, vardu, pateikiami paramos paraišką pirmajam projekto vertinimo etapui teikusio fizinio asmens vardu sudaryti išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentai.

27. Išperkamosios nuomos būdu įsigytas projektui įgyvendinti reikalingas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos.

28. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

28.1. projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų, statinių statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas. Projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją, kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

28.2. naujos technikos ir įrangos, baldų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas ir įrengimas projekto įgyvendinimo vietoje, prie kurių priskiriama:

28.2.1. kompiuterinė ir programinė įranga, pramoniniai spausdintuvai, daugiafunkciai spausdinimo prietaisai;

28.2.2. motorinės kelių transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 29.4.1 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų kategorijas, klases ir joms priskirtus kėbulų tipų kodus, nustatytus vadovaujantis Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimais, patvirtintais Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 (Žin., 2008, Nr. [141-5606](#));

28.2.3. vidaus vandenų transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 29.4.2 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų klasifikavimą, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodeksu (Žin., 1996, Nr. [105-2393](#)), ir tik tais atvejais, kai projektas susijęs su rekreacinių paslaugų teikimu, kaip nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.99 punkte;

28.2.4. kita projektui įgyvendinti ir projekte numatyti veiklai vykdyti būtina technika, įranga, baldai;

28.3. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimas (apšvietimo, privažiavimo įrengimo sklypo, kuriame įgyvendinamas projektas, ribose, vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, energijos iš atsinaujinančių išteklių tiekimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, daugiamečių augalų įsigijimo ir kitos su projekto įgyvendinimu susijusios infrastruktūros kūrimo ar gerinimo darbų išlaidos);

28.4. interneto svetainės sukūrimas;

28.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) negali būti didesnė kaip:

28.5.1. 2 896,20 Eur (du tūkstančiai aštuoni šimtai devyniasdešimt šeši eurai ir dvidešimt euro centų), išskyrus Taisyklių 28.5.2 papunktyje nurodytą atvejį;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

28.5.2. 5 792,40 Eur (penki tūkstančiai septyni šimtai devyniasdešimt du eurai ir keturiasdešimt euro centų), jei projekte numatyti naujos statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio remonto ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbai, kuriems vykdyti būtina gauti statybos leidimą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

28.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

29. Netinkamos finansuoti išlaidos:

29.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklėse nustatytų reikalavimų ir neįvardytos Taisyklių 28 punkte;

29.2. trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimo išlaidas;

29.3. paprastojo (einamojo) remonto išlaidos;

29.4. išlaidos, patirtos įsigyjant šias transporto priemones:

29.4.1. motorines kelių transporto priemones, priklausančias L kategorijai ar jai prilyginamas (mopedus, motociklus, triračius, keturračius motociklus, bagius, kartingus ir pan.), taip pat priklausančias M kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams (išskyrus autokatafalkus), N kategorijos N₃ klasei ir kėbulų tipams, kurių kodai – BAE, BAF, BAG, BAH, BAK, BAL, BAM, BC, BD, BAN, BAR, BAS, G kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams, O kategorijos O₄ klasei ir specialiosios paskirties transporto priemonės, kurių kodai – SA, SB, SC, SE, SH, SJ, SL, SM, SN, SP, SR, SS, ST ir SZ, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose;

29.4.2. vidaus vandenų transporto priemonės, priskiriamas žvejybos laivams, sportiniams laivams, asmeniniams laivams (vandens motociklams), plūduriuojantiems įrenginiams, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekse;

29.4.3. visų tipų orlaiviams priskiriamus aparatus (mašinas), kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme (Žin., 2000, Nr. [94-2918](#)) ir kituose tai reglamentuojančiuose teisės aktuose;

29.5. išlaidos reklamai, skirtai ne projektui viešinti;

29.6. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas ir nesilaikant pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse;

29.7. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius (ši nuostata netaikoma žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių statybos ir (arba) rekonstrukcijos finansavimo atveju, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, arba Ministerijos nustatyta pirkimų tvarka). Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

29.8. žemės pirkimo ir (arba) nuomos išlaidos, išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, turto nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

29.9. gyvūnų, vienmečių augalų įsigijimo išlaidos;

29.10. išlaidos, patirtos naudojant finansų inžinerijos priemonės, finansuotas iš EB struktūrinių fondų lėšų, taip pat paramos lėšas, finansuojamas iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų, bet kurio kito EB ir (arba) tarptautinio fondo lėšų.

30. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą paramos gavėjas turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

IX. PARAMOS PARAIŠKŲ PILDYMO, TEIKIMO, REGISTRAVIMO IR VERTINIMO TVARKA

31. Pildant, teikiant ir registruojant paramos paraiškas ir kitus projektui vertinti būtinus dokumentus taikomi bendrieji reikalavimai:

31.1. paramos paraiškos ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paramos paraiškos nepriimamos;

31.2. prie kiekvienam projekto vertinimo etapui teikiamos paramos paraiškos gali būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašytas į elektroninę laikmeną). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos;

31.3. paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūra Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir kt.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

31.4. turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos egzempliorius ir reikalaujamų prie paramos paraiškos pridedamų dokumentų originalai arba kopijos, patvirtintos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

31.5. pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų lapą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

31.6. paramos paraišką pateikusiam pareiškėjui ir (arba) įgaliotam asmeniui įteikiamas paramos paraiškos registravimą įrodantis raštas;

31.7. apribojimais, taikomi pareiškėjui, po paramos paraiškų užregistravimo Agentūroje ketinančiam pakeisti paramos paraiškose nurodytus duomenis (numatytas investicijas ir prašomą paramos sumą), ar papildomos informacijos teikimo po paramos paraiškų užregistravimo Agentūroje tvarka taikomi Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Duomenys gali būti tikslinami nebent pirmajam projekto vertinimo etapui pasibaigus, vadovaujantis Taisyklių 31.8 punkte nustatyta tvarka;

31.8. po pirmojo PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo paramai gauti (t. y. dėl jo vertinimo antrajame etape) priėmimo, pakitus pareiškėjo statusui (kaip nurodyta Taisyklių 17.2 punkte), iki antrojo projekto vertinimo etapo pradžios turi būti tikslinami kai kurie su pirmajam projekto vertinimo etapui teikta paramos paraiška, nurodyta Taisyklių 4 priede, pateikti dokumentai (verslo plano dalys, susiję su projekto ekonominio gyvybingumo įrodymu, tinkamų finansavimo šaltinių pagrindu ir kt. reikalavimais, taip pat veiklos pradžios balansas ir kiti Taisyklių 22 punkte nurodyti dokumentai ir duomenys).

Patikslinti dokumentai pristatomi kartu su antrąja paramos paraiška Taisyklių 33 punkte nustatyta tvarka.

32. Dokumentų, būtinų pirmajam projekto vertinimo etapui, pildymas, teikimas ir registravimas:

32.1. pirmajame projektų vertinimo etape pildoma paramos paraiška, kurios forma pateikiama Taisyklių 4 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt;

32.2. paramos paraiška ir jos priedai pildomi pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.1 punkte, vardu;

32.3. paramos paraiška turi būti užpildyta vadovaujantis bendraisiais reikalavimais, taikomais pildant, teikiant ir registruojant paramos paraiškas ir kitus projektui vertinti būtinus dokumentus, nurodytais Taisyklių 31 punkte;

32.4. pareiškėjas po paramos paraiškos užregistravimo turi teisę raštu pranešti Agentūrai apie pateiktos paramos paraiškos atšaukimą ir pateikti naują paramos paraišką kvietimo teikti paramos paraiškas metu.

33. Dokumentų, būtinų antrajam projekto vertinimo etapui, pildymas, teikimas ir registravimas:

33.1. antrajam projektų vertinimo etapui pradėti pildoma paramos paraiška, kurios forma pateikiama Taisyklių 5 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt;

33.2. Agentūra kvietimą teikti paramos paraišką antrajam projekto vertinimo etapui pareiškėjui išsiunčia po pirmojo PAK rekomendacinio sprendimo dėl projekto tinkamumo paramai gauti (t. y. dėl jo vertinimo antrajame etape) priėmimo, kartu su informaciniu laišku, Taisyklių 41.2 punkte nustatyta tvarka;

33.3. paramos paraiška, skirta antrajam projekto vertinimo etapui pradėti, ir jos priedai pildomi pareiškėjo, nurodyto Taisyklių 17.2 punkte, vardu;

33.4. paramos paraiška ir kiti dokumentai ir (arba) duomenys, užpildyti Taisyklių 31.8 ir 33.1–33.3 punktuose nustatyta tvarka, pateikiami Agentūrai per ne ilgesnį kaip 90 darbo dienų terminą nuo informacinio laiško gavimo dienos Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos. Esant nenumatytoms, nuo pareiškėjo nepriklausančioms aplinkybėms, ir Agentūrai pritarus, šis terminas gali būti pratęstas;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

33.5. pareiškėjui per Taisyklių 33.4 punkte nustatytą terminą nepristačius paramos paraiškos ir kitų nurodytų dokumentų ir (arba) duomenų arba juos pristačius nustatytam terminui pasibaigus, jei prieš tai nebuvo kreiptasi dėl dokumentų pateikimo termino pratęsimo, parama neskiriama. Agentūra apie tai per 10 darbo dienų informuoja Ministeriją;

33.6. pareiškėjas, teikdamas paramos paraišką ir dokumentus, ir (arba) duomenis, reikalingus antrajam projekto vertinimo etapui, privalo kuo tiksliau laikytis pirmojoje paramos paraiškoje ir preliminariniame verslo plane numatytų investicijų vertės ir po pirmojo projekto vertinimo etapo Agentūros nustatytos preliminarios paramos sumos.

34. Projekto tinkamumas gauti paramą vertinamas dviem vertinimo etapais, apibrėžtais Taisyklių 5 punkte ir susidedančiais iš paramos paraiškų administracinės atitikties, tinkamumo ir pirmumo vertinimo. Pirmajam projekto vertinimo etapui pateiktos paramos paraiškos vertinimas negali trukti ilgiau kaip vieną mėnesį nuo jos užregistravimo Agentūroje dienos. Antrajam projekto vertinimo etapui pateiktos paramos paraiškos vertinimas atliekamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka ir terminais. Į nustatytus paramos paraiškų vertinimo terminus neįskaičiuojamas paklausimų pareiškėjui, patikrų vietoje atlikimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

35. Kiekviename projekto vertinimo etape Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka atliekamas administracinės atitikties tikrinimas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

36. Paramos paraiškos tinkamumo vertinti antrajame projekto vertinimo etape ir tinkamumo skirti paramą vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

37. Projektų atrankos pirmumo kriterijai:

37.1. pareiškėjas arba įmonę kontroliuojantis fizinis asmuo nėra gavęs EB investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai (pagal SAPARD, BPD, Programą);

37.2. prašoma paramos sertifikuotų tradicinių amatų, nurodytų Tradicinių amatų apraše, bet nepatenkančių į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, plėtrai;

37.3. įgyvendinus projektą sukuriama daugiau darbo vietų;

37.4. projektas įgyvendinamas mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje, nustatytoje vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (*Žin.*, 2004, Nr. [34-1111](#)), arba probleminiame regione, patenkančiame į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio 31 d. nutarime Nr. 112 „Dėl probleminių teritorijų“ (*Žin.*, 2007, Nr. [15-555](#)) pateiktą sąrašą.

38. Jeigu paramos paraiškoje ir jos prieduose nėra duomenų, leidžiančių nustatyti pareiškėjo atitiktį projektų atrankos pirmumo kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

X. PROJEKTŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

39. Tiek pirmojo, tiek antrojo projekto vertinimo etapo pabaigoje Agentūra parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

40. Bendrieji projektų tvirtinimo reikalavimai:

40.1. Ministerijos sudarytas PAK svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir:

40.1.1. Agentūrai pateiktus pirmojo projekto vertinimo etapo rezultatus, priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl projektų tinkamumo vertinti antrajame projektų vertinimo etape;

40.1.2. Agentūrai pateiktus antrojo projekto vertinimo etapo rezultatus, priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių ir nefinansuotinių projektų;

40.2. abiem atvejais, priimant rekomendacinį sprendimą dėl projekto tinkamumo, turi būti užtikrinama, kad, sudarius paramos sutartis, nebūtų viršyta Priemonei nustatyta metinė planuojama ir metinė likusi projektams finansuoti skirta paramos lėšų suma.

41. Projekto tvirtinimas po pirmojo projekto vertinimo etapo:

41.1. apie pirmąjį PAK sprendimą, nurodytą Taisyklių 40.1.1 punkte, Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos;

41.2. Agentūra apie projekto tinkamumą antrajam projekto vertinimo etapui informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo sprendimo, nurodyto Taisyklių 40.1.1 punkte, gavimo Agentūroje dienos.

42. Projekto tvirtinimas po antrojo projekto vertinimo etapo:

42.1. atsižvelgdama į antrąją PAK rekomendaciją, patvirtintą Taisyklių 40.1.2 punkte nustatyta tvarka, galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Ministerija. Apie tokį Ministerijos sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos;

42.2. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo Ministerijos sprendimo gavimo Agentūroje dienos, nurodydama paramos dydį bei sprendimo apskundimo tvarką.

43. Priėmus sprendimą skirti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

XI. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

44. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, rengia ir Agentūrai teikia nustatytos formos mokėjimo prašymus. Jei numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus arba jei numatyta kelių atskirų pastatų statyba, ji gali būti vykdoma etapais, ir mokėjimo prašymas pateikiamas baigus kiekvieną statybų etapą.

45. Spausdintinė (popieriuje teikiama) mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt. Mokėjimo prašymą pildant elektroniniu būdu internetiniame ŽŪMIS portale, duomenų įvedimo į mokėjimo prašymą laukų išdėstymas ir pavadinimai gali skirtis nuo spausdintinės versijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

46. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami.

47. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, Žin., 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

48. Mokėjimo prašymai Agentūrai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) šiais būdais:

48.1. spausdintine forma Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti paramos gavėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami. Paramos gavėjas turi pateikti vieną originalų mokėjimo prašymo egzempliorių ir ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Kiekvienas mokėjimo prašymo ir jo priedų lapas turi būti patvirtintas paramos gavėjo parašu;

48.2. elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Prie mokėjimo prašymo pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (jeigu dokumentas pateiktas popieriuje, jis turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su mokėjimo prašymu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

49. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai, išskyrus paskutinįjį, priimami 20 darbo dienų nuo paramos sutartyje nurodytų projekto įgyvendinimo etapų terminų. Paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Projektų, kurių įgyvendinimo terminas pratęstas iki 2015 m. rugsėjo 30 d., paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

50. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo (sutarties keitimo). Prašymas pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą turi būti įteiktas asmeniškai paramos gavėjo arba jo įgalioto asmens. Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo terminą, Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

51. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

52. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti per finansines institucijas.

53. Mokėjimo prašymų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir paramos lėšas užsakyti ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo užregistravimo Agentūroje dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui, patikrų vietoje, įtariamo pažeidimo tyrimo atlikimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

54. Šiai Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

55. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu teikia Agentūrai mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

56. Paramos gavėjas gali pateikti iki šešių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą).

57. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutiniojo mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

58. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

59. Paramos gavėjas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka Agentūrai projekto įgyvendinimo ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia spausdintine forma arba elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Teikiant projekto įgyvendinimo ataskaitą elektronine forma su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su projekto įgyvendinimo ataskaita).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

60. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

61. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir (arba) pažeidžiant paramos sutarties sąlygas, ir (arba) nesilaikant Taisyklėse, paramos paraiškose ir paramos sutartyje numatytų reikalavimų ir įsipareigojimų, taikomos sankcijos, numatytos Administravimo taisyklėse.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

62. Projektinių dokumentų saugojimo reikalavimai, Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, susijusių su projektu, pateiktų pagal Priemonę, administravimu, vertinimu, atranka, paramos sutarčių rengimu, pasirašymu ir jose nurodytų įsipareigojimų laikymusi, mokėjimo prašymų administravimu, apskundimo tvarka ir kita Taisyklėse nenurodyta informacija pateikiama Administravimo taisyklėse ir kituose su projektų rengimu ir įgyvendinimu susijusiuose teisės aktuose.

63. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-636](#), 2009-08-28, *Žin.*, 2009, Nr. 105-4399 (2009-09-03), i. k. 1092330ISAK003D-636

Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, *Žin.*, 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Parama verslo
kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo
taisyklių (labai mažos įmonės steigimas)
1 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI GALI BŪTI
SKIRIAMA PARAMA PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ
PROGRAMOS PRIEMONĘ „PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“, RŪŠIŲ
SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. [119-4877](#)) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos, patvirtintos 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (toliau – Programa), priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.1.	01. 62 klasė	Kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkiui ir gyvulininkystei teikimą (neremiamos į šią EVRK klasę įtrauktos veiklos rūšys, nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (labai mažos įmonės steigimas) (toliau – Taisyklės) 2 priedo 1.1 punkte).
1.2.	B sekcija 08 skyrius	Kasyba ir karjerų eksploatavimas: Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas.
1.3.	09.9 grupė	Kitai kasybai ir karjerų eksploatavimui būdingų paslaugų veikla.
1.4.	C sekcija 10.52 klasė	Apdirbamoji gamyba: Valgomųjų ledų gamyba.
1.5.	10.7 grupė	Kepyklos ir miltinių produktų gamyba.
1.6.	10.82 klasė	Kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 2 priedo 1.10 punkte, gamybą).
1.7.	10.83 klasė	Kavos ekstraktų ir koncentratų, kavos pakaitalų gamyba.
1.8.	10.84 klasė	Užgardų ir pagardų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.12 ir 1.13 punktuose nurodytų produktų gamybą).
1.9.	10.89 klasė	Sriubų ir sultinių, negyvūninės kilmės pieno ir panašių į sūrį gaminių gamyba, kiaušinio produktų ir kiaušinio albumino gamyba.
1.10.	10.89.10 poklasis	Mielių gamyba.
1.11.	11.07 klasė	Nealkoholinių gėrimų gamyba; mineralinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens gamyba.
1.12.	13 skyrius	Tekstilės gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.20 punkte nurodytų produktų gamybą).
1.13.	14 skyrius	Drabužių siuvimas (gamyba).
1.14.	15 skyrius	Odos ir odos dirbinių gamyba.
1.15.	16 skyrius	Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba.
1.16.	17 skyrius	Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba.
1.17.	18.1 grupė	Spausdinimas ir su spausdinimu susijusios paslaugos.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.18.	19.20 klasė	Tepalinių alyvų ir tepalų, įskaitant pagamintų iš alyvų atliekų, įvairių produktų: vaitspinto, vazelino, parafino, techninio vazelino ir kt., durpių briketų, durpių ar durpių ir šieno mišinio ar pan. atliekų mišinių granulių, kuro briketų gamyba, biokuro maišymas, t. y. etanolio maišymas su naftos produktais, pvz., gazolinu (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.19.	19.20.20 poklasis	Tepalų ir kitų alyvų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.25 punkte nurodytų produktų gamybą).
1.20.	19.20.30 poklasis	Parafino ir techninio vazelino gamyba.
1.21.	20.12 klasė	Dažiklių ir pigmentų gamyba.
1.22.	20.14 klasė	Medienos distiliavimo produktų (medžio anglių) gamyba (išskyrus medžio anglių ir kitų medienos produktų gamybą miške, panaudojant tradicinius metodus, taip pat medienos rinkimą ir ruošą, atliekamą miške, skirtą energijai gauti, kaip nurodyta EVRK 02.20 klasėje).
1.23.	20.15 klasė	Vazoniniams augalams skirtų žemės mišinių iš durpių, sudarančių pagrindinę dalį, ar iš natūralaus dirvožemio, smėlio, molio ir mineralų gamyba.
1.24.	20.16 klasė	Pirminių plastikų gamyba.
1.25.	20.3 grupė	Dažų, lakų ir panašių dangų medžiagų, spaustuvinių dažų ir mastikų gamyba.
1.26.	20.4 grupė	Muilo ir ploviklių, valiklių ir blizgiklių, kvepalų ir tualetų priemonių gamyba.
1.27.	20.52 klasė	Klijų gamyba.
1.28.	20.53 klasė	Eterinio aliejaus gamyba.
1.29.	20.59 klasė	Fotografinių plokštelių, kino juostų, jautrinto popieriaus ir kitų jautrintų neeksponuotų medžiagų, fotografijoms naudojamų cheminių preparatų, želatinos ir jos darinių gamyba.
1.30.	20.59.10 poklasis	Lydymo, litavimo ar suvirinimo miltelių ir pastų gamyba.
1.31.	20.59.30 poklasis	Antidetonatorių, antifrizų, skysčių hidraulinėms sistemoms gamyba.
1.32.	20.59.40 poklasis	Rašalo ir tušo gamyba.
1.33.	20.6 grupė	Cheminių pluoštų gamyba.
1.34.	21.2 grupė	Farmacinių preparatų gamyba.
1.35.	22 skyrius	Guminių ir plastikinių gaminių gamyba.
1.36.	23.1 grupė	Stiklo ir stiklo gaminių bei dirbinių gamyba.
1.37.	23.2 grupė	Ugniai atsparių gaminių gamyba.
1.38.	23.3 grupė	Statybinių medžiagų iš molio gamyba.
1.39.	23.4 grupė	Kitų porcelaninių ir keraminių gaminių bei dirbinių gamyba.
1.40.	23.5 grupė	Cemento, kalkių ir gipso gamyba.
1.41.	23.6 grupė	Betono, cemento ir gipso gaminių bei dirbinių gamyba.
1.42.	23.7 grupė	Akmens pjaustymas, tašymas ir apdailinimas.
1.43.	23.9 grupė	Abrazyvinių gaminių ir niekur kitur nepriskirtų nemetalo mineralinių produktų gamyba.
1.44.	24.41 klasė	Tauriųjų metalų gamyba.
1.45.	24.42 klasė	Aliuminio gamyba.
1.46.	24.43 klasė	Švino, cinko ir alavo gamyba.
1.47.	24.44 klasė	Vario gamyba.
1.48.	24.45 klasė	Kitų spalvotųjų metalų gamyba.
1.49.	24.5 grupė	Metallų liejinių gamyba (išskyrus plieno liejinių gamybą).
1.50.	25.1 grupė	Konstruktinių metalo gaminių gamyba (išskyrus plieno sektoriaus gaminių gamybą).
1.51.	25.2 grupė	Metallinių cisternų, rezervuarų ir talpyklų gamyba.
1.52.	25.3 grupė	Garų generatorių, išskyrus centrinio šildymo karšto vandens katilus, gamyba.
1.53.	25.5 grupė	Metalo kalimas, presavimas, štapavimas ir profiliavimas; miltelių metalurgija (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.54.	25.6 grupė	Metalų apdorojimas ir dengimas; mechaninis apdirbimas (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).
1.55.	25.71 klasė	Valgomųjų ir kitų pjovimo įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.35 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.56.	25.72 klasė	Spynų ir vėrių gamyba.
1.57.	25.73 klasė	Kitų įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.36 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.58.	25.9 grupė	Kitų metalo gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.37 punkte nurodytą gamybą).
1.59.	26 skyrius	Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba.
1.60.	27 skyrius	Elektros įrangos gamyba.
1.61.	28.1 grupė	Bendrosios paskirties mašinų gamyba.
1.62.	28.2 grupė	Kitų bendrosios paskirties mašinų ir įrangos gamyba.
1.63.	28.4 grupė	Metalo formavimo įrangos ir staklių gamyba.
1.64.	28.9 grupė	Kitų specialiosios paskirties mašinų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.39 punkte nurodytą gamybą).
1.65.	29 skyrius	Motorinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba.
1.66.	30.12 klasė	Pramoginių ir sportinių katerių (laivų) statyba.
1.67.	30.91 klasė	Motociklų gamyba.
1.68.	30.92 klasė	Dviračių ir invalidų vežimėlių gamyba.
1.69.	30.99 klasė	Kitos, niekur kitur nepriskirtos, transporto įrangos gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.44 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.70.	31 skyrius	Baldų gamyba.
1.71.	32.12 klasė	Papuošalų, juvelyrinių ir panašių dirbinių gamyba.
1.72.	32.13 klasė	Dirbtinės bižuterijos ir panašių dirbinių gamyba.
1.73.	32.2 grupė	Muzikos instrumentų gamyba.
1.74.	32.3 grupė	Sporto reikmenų gamyba.
1.75.	32.4 grupė	Žaidimų ir žaislų gamyba.
1.76.	32.5 grupė	Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamyba.
1.77.	32.91 klasė	Šluotų ir šepečių gamyba.
1.78.	32.99 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.46 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.79.	32.99.10 poklasis	Medinių karstų ir kitų laidojimo reikmenų gamyba.
1.80.	33.11 klasė	Metalo gaminių remontas.
1.81.	33.12 klasė	Mašinų remontas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.47 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.82.	33.13 klasė	Elektroninės ir optinės įrangos remontas.
1.83.	33.14 klasė	Elektros įrangos remontas.
1.84.	33.17 klasė	Kitų transporto priemonių remontas ir techninė priežiūra (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.50 punkte nurodytą veiklą).
1.85.	33.19 klasė	Kitos įrangos remontas.
1.86.	33.2 grupė	Pramoninių mašinų ir įrangos įrengimas.
	D sekcija	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (parama neskiriama tiems projektams, kurie buvo ar yra finansuojami iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų):

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.87.	35.11 klasė	Energijos ir elektros energijos gamyba: energiją (iš atsinaujinančių energijos išteklių) gaminančių įrenginių, įskaitant dujų turbinas, biodyzelinius agregatus, biodujų, biomasės katilus ir (arba) variklius, vėjo elektrines, hidroelektrines, saulės baterijų bei kolektorių sistemas, geoterminius įrenginius ir kitus atsinaujinančios energijos panaudojimo įrenginius, eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. energijos pagaminama pardavimui).
1.88.	35.21 klasė	Biodujas, biokurą iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų gaminančių įrenginių eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. dujų ar kuro pagaminama pardavimui).
1.89.	35.30 klasė	Garų ir karšto vandens gamyba šildymo, energijos ir kitais tikslais (kai ne mažiau kaip 50 proc. garo ar karšto vandens pagaminama pardavimui), ledo, skirto maistui ir kitiems tikslams, pvz., aušinti, gamyba.
1.90.	E sekcija 37 skyrius	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas: Nuotekų valymas: buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas kolektoriais (rinktuvais), cisternomis ir kitokiomis transporto priemonėmis (asenizacijos mašinomis ir kt.); nuotekų rezervuarų ir pūdumųjų nusodintuvų, rinktuvų ir duobių tuštinimas ir valymas; cheminių tualetų kasdieninė priežiūra; nuotakų ir išvadų priežiūra ir valymas, įskaitant valymą lynu (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.53 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.91.	38.1 grupė	Atliekų surinkimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.54 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.92.	38.21 klasė	Nepavojingų atliekų šalinimas, deginant (kai gaminama šiluma, elektra ir (arba) garas) arba kitais būdais, kai gaminamas kompostas, pakaitinis kuras, biodujos, pelenai arba kiti šalutiniai produktai paskesniajam panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas, žolė ar kitos medžiagos, gaminamas pakaitinis kuras (granulės) (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.93.	F sekcija 41.2 grupė	Statyba: Gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba.
1.94.	42 skyrius	Inžinerinių statinių statyba.
1.95.	43 skyrius	Specializuota statybos veikla.
1.96.	G sekcija 45.2 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas (išskyrus žemės ūkio technikos remontą).
1.97.	45.40 klasė	Motociklų techninė priežiūra ir remontas.
1.98.	H sekcija 49.39 klasė	Transportas ir saugojimas: Kabamųjų lynų kelių, funikulierių, slidinėjimo ir linijinių keltuvų eksploatavimas, jeigu jie nėra miesto ar priemiestinio transporto dalis, keleivių vežimas žmogaus ar gyvulių traukiamomis transporto priemonėmis (rekreacinių paslaugų teikimas).

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.99.	50.3 grupė	Vidaus vandenų keleivinis transportas (tik tais atvejais, kai teikiamos rekreacinės paslaugos, jei nenaudojamos transporto priemonės, vadovaujantis Taisyklių 29.4.2 punktu patenkančios tarp netinkamų finansuoti projekto išlaidų).
1.100.	52.10 klasė	Sandėliavimas ir saugojimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.69 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.101.	I sekcija 55.20.20 poklasis	Apgyvendinimo ir maitinimo veikla: Vaikų poilsio stovyklų veikla.
1.102.	56.1 grupė	Restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla.
1.103.	56.2 grupė	Pagaminto valgio tiekimas renginiams ir kitų maitinimo paslaugų veikla.
1.104.	56.3 grupė	Gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.
1.105.	M sekcija 74.1 grupė	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla: Specializuota projektavimo veikla.
1.106.	74.2 grupė	Fotografavimo veikla.
1.107.	75 skyrius	Veterinarinė veikla (išskyrus gyvulininkystei būdingų paslaugų veiklą, kaip nurodyta EVRK 01.62 klasėje).
1.108.	N sekcija 77.21 klasė	Administracinė ir aptarnavimo veikla: Poilsio ir sporto reikmenų nuoma (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.84 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.109.	77.21.10 poklasis	Pramoginių valčių nuoma.
1.110.	77.21.20 poklasis	Jojamųjų žirgų nuoma (išskyrus šio sąrašo 1.124 punkte nurodytą lenktyninių žirgų žirgynų veiklą (sportinių žirgų veisimą)).
1.111.	77.21.30 poklasis	Dviračių nuoma.
1.112.	77.21.40 poklasis	Sporto įrangos nuoma.
1.113.	77.21.50 poklasis	Kitų turizmo priemonių nuoma (išskyrus Taisyklių 29.4.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 29.4.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių nuomą).
1.114.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos susijusios su pažintinių ekskursijų, žygių ir pan. išvykų po Lietuvos kaimo vietoves ir lankytinas vietas organizavimu).
1.115.	81.2 grupė	Valymo veikla.
1.116.	81.3 grupė	Kraštovaizdžio tvarkymo veikla.
1.117.	82.3 grupė	Posėdžių ir verslo renginių organizavimas (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos biuro kompiuterinės įrangos, kitos biuro technikos ir įrangos, būtinos konferencijų medžiagai dauginti, rengti, demonstruoti ir pan., įsigijimo išlaidos).
1.118.	82.92 klasė	Fasavimo ir pakavimo veikla.
1.119.	Q sekcija 86.22 klasė	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas: Gydytojų specialistų veikla, tačiau tik esant atitinkamos savivaldybės pritarimui (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 2 priedo 1.98 punkte).
1.120.	R sekcija 90.01 klasė	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla: Teatro spektaklių, koncertų, operos ar šokių ir kiti scenos pastatymai: artistų grupių, cirkų ar trupių, orkestrų ar muzikantų grupių veikla.
1.121.	90.03 klasė	Individualių menininkų, tokių kaip skulptoriai, dailininkai, karikatūristai, graveriai, ofortistai ir kt., veikla, meno kūrinių, tokių kaip paveikslai ir kt., restauravimas.
1.122.	93.11 klasė	Sporto įrenginių eksploatavimas.
1.123.	93.13 klasė	Kūno rengybos centrų veikla.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.124.	93.19 klasė	Sportinių lenktyninių žirgų žirgynų veikla (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos inventoriaus, būtino šiai veiklai organizuoti, įsigijimo, sportinių maniežų, hipodromų įrengimo ir (arba) rekonstravimo išlaidos, tiesiogiai nesusijusios su investicijomis į sportinių žirgų veisimo veiklą).
1.125.	93.21 klasė	Atrakcionų ir teminių parkų veikla.
1.126.	93.29 klasė	Poilsio parkų veikla (be apgyvendinimo paslaugų ir be Taisyklių 29.4.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 29.4.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių trasų įrengimo ir (arba) paslaugų teikimo), poilsio transporto įrenginių eksploatavimas, pvz., valčių prieplaukos, slidinėjimo kalvų eksploatavimas, laisvalaikio ir pramogų įrangos, kaip integruotos pramogų paslaugų dalies, trumpalaikė nuoma, paplūdimių veikla, įskaitant įrenginių, tokių kaip persirengimo kabinos, rakinamos spintelės, kėdės ir kt., nuomą, šokių aikštelių eksploatavimas.
1.127.	S sekcija 95 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas.
1.128.	96.01 klasė	Tekstilės ir kailių gaminių skalbimas ir (sausasis) valymas.
1.129.	96.02 klasė	Kirpyklų ir kitų grožio salonų veikla.
1.130.	96.03 klasė	Laidotuvių ir su jomis susijusi veikla.
1.131.	96.04 klasė	Fizinės gerovės užtikrinimo veikla.
1.132.	96.09 klasė	Naminių gyvūnėlių globos, tokios kaip gyvūnėlių šėrimas, priežiūra, trumpalaikė prieglauda ir dresavimas, veikla.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Programos priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Tradicionių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	001	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Akmenskaldystė.
2.2.	004	Audimas.
2.3.	005	Baldininkystė.
2.4.	006	Batsiuvystė.
2.5.	007	Dailidystė.
2.6.	009	Drožyba.
2.7.	010	Juvelyrika.
2.8.	011	Kailiadirbystė.
2.9.	012	Kalvystė (jei veikla nėra orientuota vien į paslaugų žemės ūkui ir gyvulininkystei teikimą).
2.10.	013	Karpymas.
2.11.	014	Kepimas (duonos, ragaišių, pyragų, sausainių, meduolių, šakočių).
2.12.	015	Kepurių vėlimas.
2.13.	016	Klumpdirbystė.
2.14.	017	Krošininkystė.
2.15.	018	Kryždirbystė.
2.16.	019	Kubilininkystė.
2.17.	023	Mezgimas.
2.18.	026	Mūrininkystė.
2.19.	027	Muzikos instrumentų gaminimas.

	Tradicinių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.20.	028	Odininkystė.
2.21.	029	Pjovėjo amatas (lentpjovys).
2.22.	031	Plytininkystė.
2.23.	032	Puodininkystė.
2.24.	033	Pynimas.
2.25.	034	Račiaus amatas.
2.26.	035	Rėtininko amatas.
2.27.	037	Siūlų dažymas.
2.28.	038	Saldumynų gamyba (išskyrus vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimą cukruje).
2.29.	039	Siuvimas.
2.30.	040	Siuvinėjimas.
2.31.	041	Stiklo apdirbimas.
2.32.	042	Stalystė.
2.33.	043	Stogdengystė.
2.34.	044	Šaukščiaus amatas.
2.35.	045	Šulniakasyba.
2.36.	046	Tošininkystė.
2.37.	047	Verpimas.
2.38.	048	Vilnos karšimas.
2.39.	049	Vilnos, milo vėlimas.
2.40.	051	Žaislininkystė.
2.41.	052	Žvakininkystė.
2.42.	066	Muilo gaminimas
2.43.	061	III grupė. Tradicinės paslaugos: Tradicinis giedojimas.
2.44.	062	Tradicinis muzikavimas.
2.45.	063	Tradicinių renginių organizavimas.
2.46.	064	Tradicinių vaišių ruošimas (teikiant maitinimo paslaugas).
2.47.	065	Keltininkas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, Žin., 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Parama verslo
kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo
taisyklių (labai mažos įmonės steigimas)
2 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI NESKIRIAMA
PARAMA PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS
PRIEMONĘ „PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“, RŪŠIŲ SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. [119-4877](#)) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos, patvirtintos 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (toliau – Programa), priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.1.	A sekcija	Žemės ūkis (teikiami projektai negali būti susiję su paslaugų žemės ūkiui teikimu), miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant kitas su žuvininkyste susijusias veiklos rūšis, remiamas pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 metų veiksmų programą, patvirtintą Europos Komisijos 2007 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. C(2007)6703) (išimtis – kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkiui ir gyvulininkystei teikimą).
1.2.	B sekcija	Kasyba ir karjerų eksploatavimas (išskyrus veiklas, nurodytas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (labai mažos įmonės steigimas) (toliau – Taisyklės) 1 priedo 1.2 ir 1.3 punktuose).
1.3.	C sekcija 10.1 grupė	Apdirbamoji gamyba: Mėsos perdirbimas ir konservavimas ir mėsos produktų gamyba.
1.4.	10.2 grupė	Žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas.
1.5.	10.3 grupė	Vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas.
1.6.	10.4 grupė	Gyvūninių ir augalinių riebalų bei aliejaus gamyba.
1.7.	10.51 klasė	Pieninių veikla ir sūrinių gamyba.
1.8.	10.6 grupė	Grūdų malimo produktų, krakmolo ir krakmolo produktų gamyba.
1.9.	10.81 klasė	Cukraus gamyba.
1.10.	10.82 klasė	Vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimas cukruje.
1.11.	10.83 klasė	Arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.7 punkte, gamybą).
1.12.	10.84 klasė	Prieskonių gamyba.
1.13.	10.84.10 poklasis	Acto gamyba.
1.14.	10.85 klasė	Paruoštų valgių ir patiekalų gamyba.
1.15.	10.86 klasė	Homogenizuotų ir dietinių maisto produktų gamyba.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.16.	10.89 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, maisto produktų gamyba: dirbtinio medaus ir karamelės gamyba, gatavo, greitai gendančio maisto gamyba, maisto papildų ir kitų, niekur nepriskirtų maisto produktų gamyba, mėsos, žuvies, vėžiagyvių ar moliuskų ekstraktų ir sulčių gamyba, dirbtinių koncentratų gamyba (išskyrus produktus, nurodytus Taisyklių 1 priedo 1.9 ir 1.10 punktuose).
1.17.	10.9 grupė	Paruoštų pašarų gyvuliams gamyba.
1.18.	11 skyrius	Gėrimų gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.11 punkte).
1.19.	12 skyrius	Tabako gaminių gamyba.
1.20.	13.10 klasė	Žaliavinių arba apdorotų, tačiau nesuverptų linų ir sėjamųjų kanapių (<i>Cannabis sativa</i>) apdirbamoji gamyba, jų pakulų ir atliekų (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą) gamyba.
1.21.	18 skyrius	Spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.17 punkte).
1.22.	19.1 grupė	Koksavimo krosnių produktų gamyba.
1.23.	19.20 klasė	Rafinuotų naftos produktų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.18 punkte, gamybą).
1.24.	19.20.10 poklasis	Skystojo arba dujinio kuro gamyba.
1.25.	19.20.20 poklasis	Produktų naftos chemijos pramonei ir kelio dangoms gamyba.
1.26.	19.20.40 poklasis	Naftos bitumo gamyba.
1.27.	20.1 grupė	Pagrindinių chemikalų, trąšų ir azoto junginių, pirminių plastikų ir pirminio sintetinio kaučiuko gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.21–1.24 punktuose).
1.28.	20.2 grupė	Pesticidų ir kitų agrocheminių medžiagų gamyba.
1.29.	20.51 klasė	Sprogiųjų medžiagų gamyba.
1.30.	20.59 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, cheminių medžiagų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.29 punkte, gamybą).
1.31.	20.59.20 poklasis	Aktyvintų anglių, tepalų priedų, paruoštų kaučiuko vulkanizavimo greitiklių, katalizatorių gamyba.
1.32.	21.1 grupė	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba.
1.33.	24 skyrius	Pagrindinių metalų gamyba (išskyrus Taisyklių 1 priedo 1.44–1.49 punktuose nurodytą gamybą).
1.34.	25.4 grupė	Ginklų ir šaudmenų gamyba.
1.35.	25.71 klasė	Špagų, kardų, rapyrų ir kt. gamyba.
1.36.	25.73 klasė	Rankinių nemotorinių žemės ūkio įrankių gamyba.
1.37.	25.91 klasė	Plieninių statinių ir panašių talpyklų gamyba.
1.38.	28.3 grupė	Žemės ir miškų ūkio mašinų gamyba.
1.39.	28.93 klasė	Maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų gamyba.
1.40.	30.11 klasė	Laivų ir pludriųjų konstrukcijų statyba.
1.41.	30.2 grupė	Geležinkelio lokomotyvų bei riedmenų gamyba.
1.42.	30.3 grupė	Orlaivių ir erdvėlaivių bei susijusios įrangos gamyba.
1.43.	30.4 grupė	Karinių kovinių transporto priemonių gamyba.
1.44.	30.99 klasė	Gyvūnų traukiamų transporto priemonių: vienviečių dviračių vežimų, asilų traukiamų vežimėlių, katafalkų ir kt., gamyba.
1.45.	32.11 klasė	Monetų kalimas.
1.46.	32.99 klasė	Gėlių krepšelių, puokščių, vainikų ir panašių dirbinių gamyba, iškamšų darymas.
1.47.	33.12 klasė	Žemės ūkio traktorių, žemės ir miškų ūkio ir medienos ruošos mašinų, metalurgijos mašinų, kasybos, statybos, naftos ir dujų gavybos mašinų, maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų remontas ir techninė priežiūra.
1.48.	33.15 klasė	Įvairių tipų laivų remontas ir techninė priežiūra.
1.49.	33.16 klasė	Orlaivių ir erdvėlaivių remontas ir techninė priežiūra.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.50.	33.17 klasė	Lokomotyvų ir vagonų remontas ir techninė priežiūra, gyvūnų traukiamų vežimų ir furgonų remontas.
1.51.	D sekcija	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.87, 1.88 ir 1.89 punktuose).
1.52.	E sekcija 36 skyrius	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas: Vandens surinkimas, valymas ir tiekimas.
1.53.	37 skyrius	Nuotakynų ar nuotekų valymo įrenginių eksploatavimas, buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas nuotakynais; nuotekų (įskaitant buitines ir pramonines nuotekas, plaukymo baseinų vandenį ir kt.) valymas, naudojant fizikinius, cheminius ir biologinius procesus, tokius kaip skiedimą, košimą, filtravimą, nusodinimą ir kt.
1.54.	38.12 klasė	Branduolinių atliekų surinkimas, pavojingų atliekų perkrovimo stočių eksploatavimas.
1.55.	38.2 grupė	Atliekų tvarkymas ir šalinimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.92 punkte).
1.56.	38.3 grupė	Medžiagų atgavimas.
1.57.	39 skyrius	Regeneravimas ir kita atliekų tvarkyba.
1.58.	F sekcija 41.1 grupė	Statyba: Statybų plėtra.
1.59.	G sekcija 45.1 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių pardavimas.
1.60.	45.3 grupė	Motorinių transporto priemonių atsarginių dalių ir pagalbinių reikmenų pardavimas.
1.61.	45.4 grupė	Motociklų ir jų atsarginių dalių bei pagalbinių reikmenų pardavimas ir techninė priežiūra (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.97 punkte).
1.62.	46 skyrius	Didmeninė prekyba, išskyrus prekybą motorinėmis transporto priemonėmis ir motociklais.
1.63.	47 skyrius	Mažmeninė prekyba, išskyrus motorinių transporto priemonių ir motociklų prekybą.
1.64.	H sekcija 49 skyrius	Transportas ir saugojimas: Sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.98 punkte).
1.65.	50.1 grupė	Jūrų ir pakrančių keleivinis vandens transportas.
1.66.	50.2 grupė	Jūrų ir pakrančių krovininis vandens transportas.
1.67.	50.4 grupė	Vidaus vandenų krovininis transportas.
1.68.	51 skyrius	Oro transportas.
1.69.	52.10 klasė	Kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių pagamintų žemės ūkio produktų ir maisto produktų šaldymo, sandėliavimo ir transportavimo paslaugų teikimas savo nariams, žemės ūkio produktų, nuosavybės teise priklausančių kitam žemės ūkio veiklos subjektui, sandėliavimas (kaip nurodyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. gruodžio 31 d. įsakyme Nr. 528 „Dėl paslaugų žemės ūkiui sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 4-164; 2008, Nr. 31-1093), grūdų elevatorių eksploatavimas, kitų žemės ūkio ir jiems priskiriamų produktų, taip pat produktų, kurių gamybai neskiriama parama pagal Priemonę (išvardytų šiame Taisyklių priede) saugojimas ir sandėlių eksploatavimas, prekių saugojimas užsienio prekybos zonose.
1.70.	52.2. grupė	Transportui būdingų paslaugų veikla.
1.71.	53 skyrius	Pašto ir pasiuntinių (kurjerių) veikla.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.72.	I sekcija 55 skyrius	Apgyvendinimo ir maitinimo veikla: Apgyvendinimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.101 punkte).
1.73.	J sekcija	Informacija ir ryšiai.
1.74.	K sekcija	Finansinė ir draudimo veikla.
1.75.	L sekcija	Nekilnojamojo turto operacijos.
1.76.	M sekcija 69 skyrius	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla: Teisinė ir apskaitos veikla.
1.77.	70 skyrius	Pagrindinių buveinių veikla; konsultacinė valdymo veikla.
1.78.	71 skyrius	Architektūros ir inžinerijos veikla; techninis tikrinimas ir analizė.
1.79.	72 skyrius	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla.
1.80.	73 skyrius	Reklama ir rinkos tyrimas.
1.81.	74.3 grupė	Vertimo raštu ir žodžiu veikla.
1.82.	74.9 grupė	Kita, niekur kitur nepriskirta, profesinė, mokslinė ir techninė veikla.
1.83.	N sekcija 77.1 grupė	Administracinė ir aptarnavimo veikla: Motorinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.84.	77.21 klasė	Poilsio ir sporto reikmenų išperkamoji nuoma.
1.85.	77.22 klasė	Vaizdajuosčių ir kompaktinių diskų nuoma.
1.86.	77.29 klasė	Kitų asmeninių ir namų ūkio prekių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.87.	77.3 grupė	Kitų mašinų, įrangos ir materialijų vertybių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.88.	77.4 grupė	Intelektinės nuosavybės ir panašių produktų, išskyrus autorių teisių saugomus objektus, išperkamoji nuoma
1.89.	78 skyrius	Įdarbinimo veikla.
1.90.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos neatitinka Taisyklių 1 priedo 1.114 punkte nurodyto privalomojo reikalavimo).
1.91.	80 skyrius	Apsaugos ir tyrimo veikla.
1.92.	81.1 grupė	Kombinuota patalpų funkcionavimo užtikrinimo veikla.
1.93.	82 skyrius	Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.117 ir 1.118 punktuose).
1.94.	O sekcija	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas.
1.95.	P sekcija	Švietimas.
1.96.	Q sekcija 86.1 grupė	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas: Ligoninių veikla.
1.97.	86.21 klasė	Bendrosios praktikos gydytojų veikla.
1.98.	86.22 klasė	Gydytojų specialistų, teikiančių antrines ambulatorines paslaugas ir dienos chirurgijos paslaugas, veikla.
1.99.	86.23 klasė	Odontologinės praktikos veikla.
1.100.	86.9 grupė	Kita žmonių sveikatos priežiūros veikla.
1.101.	87 skyrius	Kita stacionarinė globos veikla.
1.102.	88 skyrius	Nesusijusio su apgyvendinimu socialinio darbo veikla.
1.103.	R sekcija 90 skyrius	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla: Kūrybinė, meninė ir pramogų organizavimo veikla (išskyrus veiklas, nurodytas Taisyklių 1 priedo 1.120 ir 1.121 punktuose).
1.104.	91 skyrius	Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla.
1.105.	92 skyrius	Azartinių žaidimų ir lažybų organizavimo veikla.
1.106.	93.12 klasė	Sporto klubų veikla.
1.107.	93.19 klasė	Kita sportinė veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.124 punkte).

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.108.	93.29 klasė	Kita pramogų ir poilsio organizavimo veikla (apgyvendinimo paslaugų teikimas, Taisyklių 29.4.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 29.4.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių (motociklų, keturračių motociklų, vandens motociklų, bagių ir pan.) trasų įrengimas ir (arba) paslaugų teikimas ir kitos veiklos rūšys, išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.126 punkte).
1.109.	S sekcija 94 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Narystės organizacijų veikla.
1.110.	96.09 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, asmenų aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.132 punkte).
1.111.	T sekcija	Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų diferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu.
1.112.	U sekcija	Ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla.
1.113.		Kitų, šiame sąraše nenurodytų, produktų, patenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedą, gamyba.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Programos priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Trad icinių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	002	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Alaus darymas.
2.2.	003	Aliejaus spaudimas.
2.3.	008	Degtinės varymas.
2.4.	020	Maisto ruošimas (grūdų, bulvių, grybų, daržovių, vaisių, uogų gaminių, gėrimų, virtos mėsos ir jos gaminių, keptos mėsos ir jos gaminių, vėdarų ir subproduktų gaminių, pieno gaminių, žuvų gaminių, kiaušinių gaminių ruošimas).
2.5.	021	Malimas.
2.6.	022	Margučių marginimas.
2.7.	024	Mėsos apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.8.	025	Midaus darymas.
2.9.	030	Pieno apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.10.	036	Pakinktų dirbimas.
2.11.	038	Saldumynų, tokių kaip vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalys, konservuotos cukruje, gamyba.
2.12.	050	Vyndarystė.
2.13.	053	II grupė. Tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai: Trad icinė augalininkystė.
2.14.	054	Gamtos gėrybių rinkimas.
2.15.	055	Žolininkystė.
2.16.	056	Trad icinė bitininkystė.
2.17.	057	Trad icinė gyvulininkystė.
2.18.	058	Trad icinė medžioklė.
2.19.	059	Trad icinė paukštininkystė.
2.20.	060	Trad icinė žvejyba.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, Žin., 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146

PATVIRTINTA
Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2008 m. kovo 15 d.
įsakymu Nr. 3D-144
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS PRIEMONĖS
„PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“ ĮGYVENDINIMO Taisyklės
(VEIKIANČIOS AR NAUJAI ĮSTEIGTOS LABAI MAŽOS ĮMONĖS PLĖTRA)**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklės (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės plėtra) (toliau – Taisyklės) parengtos vadovaujantis 2005 m. rugsėjo 20 d. Tarybos reglamentu (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai (OL 2005 L 277, p. 1) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) Nr. 1310/2013 (OL 2013 L 347, p. 865), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1974/2006, nustatančiu išsamias Tarybos reglamento (EB) Nr. 1698/2005 dėl Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai (EŽŪFKP) paramos kaimo plėtrai taikymo taisykles (OL 2006 L 368, p. 15), su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2013 m. balandžio 12 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentu (ES) Nr. 335/2013 (OL 2013 L 105, p. 1), 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5), 2013 m. gruodžio 18 d. Komisijos reglamentu (ES) Nr. 1407/2013 dėl Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 107 ir 108 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2013 L 352, p. 1), Komisijos komunikatu „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ (OL 2009 C 16, p. 1), Komisijos komunikatu „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“ (OL 2011 C 6, p. 5), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. vasario 13 d. nutarimu Nr. 189 „Dėl valstybės institucijų ir įstaigų, savivaldybių ir kitų juridinių asmenų, atsakingų už Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtrai priemonių įgyvendinimą, paskyrimo“, Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programa, patvirtinta 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (su paskutiniais pakeitimais, patvirtintais 2009 m. gruodžio 14 d. Europos Komisijos sprendimu Nr. C(2009)10216) (toliau – Programa), Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 6 d. įsakymu Nr. 3D-153 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos administravimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Administravimo taisyklės), Valstybės pagalbos schema N 523/2009, patvirtinta 2009 m. lapkričio 13 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2009)9026 (OL 2009 C 321, p. 6), ir Valstybės pagalbos schema SA.32575 (2011/N), patvirtinta 2011 m. vasario 23 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2011)1263 (OL 2011 C 76, p. 5), bei atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinės sistemos nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2012 m. spalio 2 d. įsakymu Nr. 3D-774 „Dėl Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo sričiai priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinės sistemos nuostatų patvirtinimo“.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, *Žin.*, 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

2. Taisyklės taikomos:

2.1. pareiškėjams, pateikusiems paramos paraiškas iki 2010 m. spalio 3 d. Programos priemonėi „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ (toliau – Priemonė) įgyvendinti, kai paramos prašoma veikiančios ar naujai įsteigtos pelno siekiančios labai mažos įmonės veiklos plėtrai;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

2.2. pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas, kai prašoma paramos suma yra didesnė kaip 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

3. Taisyklės netaikomos:

3.1. pareiškėjams, teikiantiems paramos paraiškas pagal Priemonę naujai pelno siekiančiai labai mažai įmonei steigti;

3.2. pareiškėjams, kurių prašomos paramos suma yra ne didesnė kaip 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų). Paramos paraiškos, kai prašoma paramos suma neviršija 75 301,20 Eur (septyniasdešimt penki tūkstančiai trys šimtai vienas euras ir dvidešimt euro centų), teikiamos vadovaujantis Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ supaprastintosiomis įgyvendinimo taisyklėmis (veikiančios labai mažos įmonės ar kaimo gyventojų individualiojo verslo plėtra), patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 12 d. įsakymu Nr. 3D-338 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ supaprastintųjų įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės arba kaimo gyventojų individualiojo verslo plėtra) patvirtinimo.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

II. TAISYKLĖSE VARTOJAMI SUTRUMPINIMAI IR SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojami sutrumpinimai apibrėžti Programoje, Administravimo taisyklėse.

5. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Kaimo gyventojas – fizinis asmuo, kuris ne mažiau kaip vienus metus iki paramos paraiškos pateikimo nuolatinę gyvenamąją vietą deklaruoja kaimo vietovėje.

Projekto kontrolės laikotarpis – penkerių arba septynerių metų laikotarpis nuo paramos sutarties pasirašymo dienos, per kurį tikrinama, kaip paramos gavėjas laikosi projekte numatytų įsipareigojimų. Septynerių metų terminas taikomas tuo atveju, kai Projektų atrankos komiteto rekomendacijoje skirti paramą nurodoma, kad projektas turi būti įtrauktas į rizikingų projektų sąrašą.

Žemės ūkio ministerijos informacinė sistema (toliau – ŽŪMIS) – prie Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos reguliavimo srities priskirtų institucijų ir įstaigų teikiamų paslaugų informacinė sistema.

Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos apibrėžtos Programoje, Administravimo taisyklėse, kituose teisės aktuose.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

III. PRIEMONĖS TIKSLAI IR VEIKLOS SRITYS

6. Priemonės bendrasis tikslas, specialieji ir veiklos tikslai apibrėžti Programoje.
7. Pagal Priemonę remiamos veiklos sritys:
 - 7.1. pirmoji veiklos sritis – ne žemės ūkio veikla, įskaitant:
 - 7.1.1. su žemės ūkiu nesusijusių paslaugų Lietuvos Respublikos teritorijoje teikimą;
 - 7.1.2. produktų, nepatenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedą (toliau – Sutarties I priedas), nedidelės apimties gamybą. Parama teikiama produktų gamybai, kai galutinis gaminamas, numatytas gaminti produktas nepateka į Sutarties I priedą. Tarpinis produktas, naudojamas kaip žaliava galutiniam, į Sutarties I priedą nepatenkančiam produktui gaminti, gali būti įtrauktas į Sutarties I priedą;
 - 7.2. antroji veiklos sritis – tradicinių amatų puoselėjimo veikla, įskaitant:
 - 7.2.1. vieno ar kelių tradicinių amatų kūrimą ir plėtrą;
 - 7.2.2. tradicinių amatų centrų plėtrą (pelno siekiančius projektus). Parama ne pelno siekiantiems (viešojo pobūdžio) projektams, pagal kuriuos steigiami tradicinių amatų centrai ir (arba) plėtojama jų veikla, teikiama pagal Programos priemonę „Kaimo atnaujinimas ir plėtra“.
8. Pagal Priemonę remiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 1 priede.
9. Pagal Priemonę neremiamų veiklos rūšių sąrašas pateiktas Taisyklių 2 priede.

IV. PARAMOS DYDIS

10. Didžiausia paramos suma vienam projektui:
 - 10.1. iki 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų), kai paramos gavėjas yra veikianti ar naujai įsteigta labai maža įmonė, užsiimanti ir (arba) projekto įgyvendinimo metu ketinanti užsiimti apgyvendinimo paslaugų teikimu;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

- 10.2. iki 2010 m. gruodžio 31 d. – iki 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų) (šiuo atveju, vadovaujantis Valstybės pagalbos schema SA.32575 (2011/N), sprendimas dėl paramos skyrimo turi būti priimtas ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 31 d.). Jei projektas skirtas apgyvendinimo paslaugoms organizuoti, didžiausia paramos suma jam įgyvendinti nustatoma vadovaujantis Taisyklių 10.1 papunkčio nuostatomis.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

11. Suteikiamos paramos dydis skaičiuojamas atsižvelgiant į tinkamas finansuoti projekto išlaidas.

12. Finansuojama iki:

- 12.1. 65 proc. visų tinkamų finansuoti projekto išlaidų, išskyrus Taisyklių 12.2 punkte nurodytą atvejį;

12.2. 75 proc. visų tinkamų finansuoti projekto, teikiamo pagal antrąją veiklos sritį, išlaidų, tiesiogiai susijusių su tradicinių amatų kūrimu ir plėtra. Remiami tradiciniai amatai, kurie nurodyti Tradicinių amatų klasifikacijos apraše, patvirtintame Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)) (toliau – Tradicinių amatų aprašas), ir sertifikuoti vadovaujantis Tautinio paveldo produktų, tradicinių amatų mokymo programų, tradicinių mugių sertifikavimo, tradicinių amatų meistrų sertifikavimo ir atestavimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. gegužės 21 d. nutarimu Nr. 529 (Žin., 2008, Nr. [66-2508](#)) (toliau – Sertifikavimo taisyklės). Tradiciniams amatams, patenkantiems į neremiamų veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, parama neskiriama. Tiesiogiai su tradicinių amatų veikla nesusijusios projekte teikiamame pagal antrąją veiklos sritį, numatytos išlaidos finansuojamos Taisyklių 12.1 punkte nustatyta tvarka. Kai paramos kreipiamasi naujai tradicinių amatų puoselėjimo

veiklai pradėti, tačiau tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us) pareiškėjas pateikia ne su paramos paraiška, o įsipareigoja pristatyti vėliausiai su paskutiniu mokėjimo prašymu, Agentūra turi užtikrinti, kad iki paskutiniojo mokėjimo prašymo pateikimo dienos pareiškėjui išmokėta paramos lėšų dalis sudarys ne daugiau kaip 65 proc. patirtų tinkamų finansuoti projekto išlaidų;

12.3. bendrosios išlaidos finansuojamos Taisyklių 12.1 punkte nustatyta tvarka, neatsižvelgiant į Taisyklių 12.2 punktą.

13. Parama pagal Priemonę turi būti skiriama atsižvelgiant į Taisyklių 10, 12, 16 punktuose nurodytas nuostatas ir nepažeidžiant:

13.1. nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos teikimo reikalavimų, taikomų vadovaujantis 2006 m. gruodžio 15 d. Komisijos reglamentu (EB) Nr. 1998/2006 dėl Sutarties 87 ir 88 straipsnių taikymo *de minimis* pagalbai (OL 2006 L 379, p. 5). Bendra pagalbos suma, suteikta tai pačiai įmonei ar asmeniui, negali viršyti 200 000 Eur (du šimtai tūkstančių eurų) per einamuosius ir dvejus ankstesnius jo mokestinius metus (išskyrus Taisyklių 13.2 papunktyje nurodytą atvejį);

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2. Komisijos komunikatų „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ ir „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“, taip pat Valstybės pagalbos schemos N 523/2009 ir Valstybės pagalbos schemos SA.32575 (2011/N) nuostatų, pagal kurias ekonominio sunkmečio laikotarpiu (2008 m. sausio 1–2011 m. gruodžio 31 d., sprendimą dėl paramos skyrimo priimant ne vėliau kaip iki 2011 m. gruodžio 31 d.):

13.2.1. bendra nuo 2008 m. sausio 1 iki 2011 m. gruodžio 31 d. pagalbos gavėjo gautos nereikšmingos (*de minimis*) pagalbos iki 2011 m. gruodžio 31 d. pagal Taisyklės teikiamos pagalbos suma kartu negali viršyti 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2.2. vadovaujantis Taisyklėmis teikiama pagalba negali būti teikiama kartu su *de minimis* pagalba, skirta pagal reglamento (EB) Nr. 1998/2006 nuostatas toms pačioms reikalavimus atitinkančioms išlaidoms finansuoti;

13.2.3. bendra pagalbos, skirtos pagal Komisijos komunikato „Bendrijos laikinoji valstybės pagalbos priemonių sistema siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis“ 4.2.2 papunkčio ir Komisijos komunikato „Sąjungos laikinosios valstybės pagalbos priemonių sistemos siekiant padidinti galimybes gauti finansavimą dabartinės finansų ir ekonomikos krizės sąlygomis pakeitimas“ 2.2 papunkčio nuostatas, suma ir pagal šią Taisyklių nuostatas ketinamos suteikti pagalbos suma negali viršyti 500 000 Eur (penki šimtai tūkstančių eurų);

Papunkčio pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

13.2.4. Taisyklių 13.2.1, 13.2.2 ir 13.2.3 punktų nuostatos netaikomos įmonėms, užsiimančioms apgyvendinimo paslaugų teikimu.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

14. Didžiausia bendra pareiškėjo ir jo sutuoktinio pagal Programos investicines priemones gauta paramos suma turi atitikti Taisyklių 13 punkte nurodytus reikalavimus.

15. Pareiškėjas, paramos gavėjas projekto įgyvendinimo laikotarpiu tuo pačiu metu negali dalyvauti kitose investicinėse Programos priemonėse. Pakartotinai investicinės

paramos pagal šią ar kitas Programos priemones galima kreiptis tik įgyvendinus ankstesnįjį projektą:

15.1. ne anksčiau kaip pateikus paskutinįjį mokėjimo prašymą ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą, išskyrus Taisyklių 15.2 punkte nurodytą atvejį;

15.2. pareiškėjai, dalyvaujantys Lietuvos kaimo plėtros 2004–2006 metų plano priemonėje „Pusiaus natūrinis ūkininkavimas“ (toliau – PNŪ), pakartotinai paramos pagal Programos investicines priemones gali kreiptis tik, jei iki paramos paraiškos pagal Programos investicinę priemonę pateikimo dienos įvykdė visas investicijas ir įsipareigojimus, susijusius su PNŪ, ir pateikė tai įrodančius dokumentus.

16. Jei pareiškėjas naudojasi kredito įstaigų išduotais kreditais projektui, kuriam prašoma paramos, finansuoti ir pareiškėjui teikiama valstybės pagalba, kompensuojant dalį kredito įstaigai sumokėtų palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio, didžiausia bendra paramos, skiriamos pagal Taisykles, ir valstybės pagalbos lėšų suma bei intensyvumas vienam projektui ir jo tinkamoms finansuoti išlaidoms negali viršyti Taisyklėse nustatytų dydžių. Tokiu atveju tinkamomis finansuoti išlaidomis laikomos Taisyklių reikalavimus atitinkančios ir su projekto įgyvendinimu susijusios išlaidos, patirtos po prašymo kompensuoti dalį palūkanų ir (arba) dalį garantinio užmokesčio pateikimo dienos.

V. GALIMI PAREIŠKĖJAI IR PARAMOS GAVĖJAI

17. Paramos gali kreiptis veikiantis ar naujai įsteigtas privatus juridinis asmuo, atitinkantis labai mažai įmonei keliamus reikalavimus (toliau – labai maža įmonė).

18. Paramos paraišką pareiškėjas teikia individualiai.

19. Paramos paraiška išregistruojama ir (arba) projekto finansavimas nutraukiamas, jei bet kuriame paramos paraiškos administravimo ar projekto priežiūros etape Agentūra gauna informaciją, kad pareiškėjui (įmonei) iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas.

VI. NETINKAMI PAREIŠKĖJAI

20. Pareiškėjui parama neteikiama, jei:

20.1. pareiškėjas neatitinka Taisyklių V skyriuje nustatytų reikalavimų;

20.2. pareiškėjui (įmonei) iškelta byla dėl bankroto ir (arba) jis likviduojamas, ir (arba) 2008 m. liepos 1 d. yra patyręs sunkumų, kaip apibrėžta Komisijos komunikato „Bendrijos gairės dėl valstybės pagalbos sunkumus patiriančioms įmonėms sanuoti ir restruktūrizuoti“ (2004/C 244/02) (OL 2004 C 244, p. 2) 2.1 dalyje;

20.3. pareiškėjas paramos paraiškoje, pridedamuose ar pagal paklausimą pateiktuose dokumentuose sąmoningai pateikė neteisingą informaciją;

20.4. pareiškėjas dėl subjektyvių priežasčių nevykdo ankstesnio projekto verslo plane užsibrėžtų tikslų ir priežiūros rodiklių. Tokiu atveju jis netenka teisės kreiptis paramos pagal investicines priemones iki tol, kol bus pašalinti veiklos trūkumai;

20.5. yra priimtas galutinis sprendimas dėl:

20.5.1. pareiškėjo, ketinusio gauti arba gavusio paramą iš Specialiosios žemės ūkio ir kaimo plėtros paramos programos (toliau – SAPARD), Europos žemės ūkio orientavimo ir garantijų fondo, EŽŪFKP, Žuvininkystės orientavimo finansinio instrumento, Europos žuvininkystės fondo, paramos sutarties sąlygų pažeidimo, apie kurį teisės aktų nustatyta tvarka buvo pranešta Europos Komisijai. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

20.5.2. paramos neskyrimo dėl padaryto pažeidimo. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą vienerius metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos;

20.5.3. pareiškėjo įvykdytos nusikalstamos veikos, susijusios su parama. Tokiu atveju pareiškėjas neturi teisės pretenduoti į paramą dvejus metus nuo galutinio sprendimo priėmimo dienos.

VII. TINKAMUMO GAUTI PARAMĄ KRITERIJAI

21. Tinkamumo gauti paramą pagal Priemonę kriterijai:

21.1. paramos paraišką teikia subjektas, įvardytas galimu pareiškėju Taisyklių V skyriuje ir neatitinkantis Taisyklių 20 punkte numatytų atvejų;

21.2. projektas atitinka Priemonės tikslus;

21.3. projekto veikla patenka į pagal Priemonę remiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 1 priede, ir nepatenka į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede;

21.4. pareiškėjas užtikrina, kad projekte numatytos išlaidos, kurioms finansuoti prašoma paramos, nebuvo, nėra ir nebus finansuojamos iš kitų nacionalinių programų, EB fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų;

21.5. pareiškėjas neturi įsiskolinimų Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui ir Valstybinio socialinio draudimo fondui, išskyrus atvejus, kai Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka pareiškėjui yra atidėti mokesčių arba socialinio draudimo įmokų mokėjimo terminai (atitiktis šiam kriterijui gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu);

21.6. pareiškėjas užtikrina tinkamą projekto finansavimo šaltinį (skolintas lėšas, paramos lėšas, iš projekte numatytos veiklos gautinas lėšas), kuris turi būti pagrįstas verslo plano finansinių ataskaitų duomenimis. Skolintos lėšos pagrindžiamos su paramos paraiška pateikiant dokumentus, kuriais įrodoma paskolos suteikimo galimybė. Iki pirmojo mokėjimo prašymo pateikimo, jei projektas ar projekto dalis įgyvendinama skolintomis lėšomis, paramos gavėjas Agentūrai turi pateikti pasirašytą paskolos sutartį ar susitarimą dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinti, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis. Jeigu paramos gavėjas prašo partęsti projekto įgyvendinimo terminą, kaip numatyta šių taisyklių 22 punkte, pasirašyta paskolos sutartis ar susitarimas dėl paskolos suteikimo projektui ar jo daliai finansuoti arba raštu patvirtinimas, kad projektą ar atitinkamą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, turi būti pateikti Agentūrai kartu su prašymu dėl projekto įgyvendinimo termino pratęsimo. Agentūra neatsako už kreditoriaus turimų lėšų patikimumą, realumą, prievolių vykdymą Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka ir už kreditoriaus ir paskolos gavėjo įsipareigojimų nevykdymą. Pareiškėjas, pradedantis vykdyti projekte numatytą veiklą, pradžios balanse nurodo turimas lėšas, skirtas veiklai vykdyti. Atsakomybė už nurodytas turimas lėšas tenka pareiškėjui;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

21.7. pareiškėjas tvarko ir (arba) įsipareigoja tvarkyti buhalterinę apskaitą Lietuvos Respublikos buhalterinės apskaitos įstatyme (Žin., 2001, Nr. [99-3515](#)), Lietuvos Respublikos įmonių finansinės atskaitomybės įstatyme (Žin., 2001, Nr. [99-3516](#); 2008, Nr. [79-3098](#)) ir kituose teisės aktuose nustatyta tvarka bei vadovaujasi ir (arba) įsipareigoja vadovautis galiojančiais Verslo apskaitos standartais, skelbiamais viešosios įstaigos „Audito ir apskaitos tarnyba“ interneto svetainėje (www.aat.lt). Kartu su paramos paraiška pateikiami finansinės atskaitomybės dokumentai (pelno (nuostolio), pinigų srautų ir balanso ataskaitos) už šiuos laikotarpius:

21.7.1. veiklą vykdančios ūkio subjektai pateikia finansinės atskaitomybės dokumentus už ataskaitinius ir praėjusius ataskaitinius metus ir finansinės prognozes, sudarytas visam planuojamajam laikotarpiui;

21.7.2. nauji ūkio subjektai pateikia ataskaitinių metų finansinę atskaitomybę (jei yra) arba ūkinės veiklos pradžios balansą ir finansinės prognozes, sudarytas visam planuojamajam laikotarpiui;

21.8. labai maža įmonė įregistruota ir veikia kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Savivaldybių centrai nepriskiriami prie vietovių, tinkamų paramai gauti;

21.9. projektas įgyvendinamas kaimo vietovėje, t. y. vietovėje, kurios gyventojų skaičius neviršija šešių tūkstančių. Projektams, kurių įgyvendinimo vieta yra savivaldybės centras, parama neteikiama. Parama projektams, pagal kuriuos paramos prašoma remiamoms, Taisyklių 1 priede nurodytoms apgyvendinimo paslaugoms (vaikų poilsio stovyklų paslaugoms), kurių įgyvendinimo vieta yra žemėje, priklausančioje sodo bendrijai, neteikiama;

21.10. nekilnojamasis turtas, į kurį investuojama, pareiškėjo valdomas teisėtais pagrindais šia tvarka:

21.10.1. projekto įgyvendinimo vietoje žemė, įskaitant žemę po pastatais, statiniais, priklauso pareiškėjui nuosavybės teise arba yra pareiškėjo nuomojama, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas ja ne trumpiau kaip septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Žemės nuomos ar kito teisėto naudojimosi ja sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

21.10.2. pastatai, statiniai, patalpos, kuriuose pagal projektą atliekami kapitalinio remonto darbai, priklauso pareiškėjui nuosavybės teise arba yra nuomojami, arba kitaip užsitikrinamas teisėtas naudojimas jais ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos. Pastatų, statinių ir (arba) patalpų nuomos ar kito teisėto naudojimosi jais sutartis turi būti įregistruota Nekilnojamojo turto registre;

21.10.3. naujai statomi, rekonstruojami pastatai, statiniai, patalpos priklauso pareiškėjui nuosavybės teise;

21.10.4. tokiu atveju, kai Taisyklių 21.10.1 arba 21.10.2 punktuose minimas turtas priklauso pareiškėjui su kitais asmenimis arba pareiškėjui bendrosios dalinės arba bendrosios jungtinės nuosavybės teise su kitais asmenimis, pateikiamas rašytinis bendraturčio (-ių) sutikimas investuoti į jam (jiems) kartu su pareiškėju priklausančią turtą ir plėtoti verslo planą (projekto apraše) numatytą veiklą ne trumpiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos;

21.11. pareiškėjas įsipareigoja, esant draudimo paslaugų prieinamumui, apdrausti turtą, kuriam įsigyti ar sukurti bus panaudota parama, ne trumpesniai kaip penkerių arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerių metų laikotarpiui nuo paramos sutarties pasirašymo: projekto įgyvendinimo laikotarpiui – didžiausiu turto atkuriamosios vertės draudimu nuo visų galimų rizikos atvejų, o įgyvendinus projektą – likutine verte, atsižvelgiant į atitinkamos rūšies turto naudojimo laiką ir taikomas turto nusidėvėjimo normas. Įvykus draudžiamajam įvykiui pareiškėjas, paramos gavėjas įsipareigoja kuo greičiau, bet ne vėliau kaip per 10 darbo dienų, apie tai pranešti Agentūrai. Reikalavimas gali būti netaikomas, jei pareiškėjas įrodo, kad apdrausti paramos lėšomis įgytą ar sukurtą turtą nėra galimybių, ir kartu su mokėjimo prašymu pateikia bent tris šį faktą patvirtinančius oficialius skirtingų draudimo įmonių atsisakymo suteikti draudimo paslaugas raštus. Tokiu atveju pareiškėjas, pateikdamas paramos paraišką ir pasirašydamas paramos sutartį, privalo įsipareigoti, jog, įvykus įvykiui, kurio metu buvo sunaikintas projekto lėšomis įsigytas ar sukurtas turtas, Agentūrai sugrąžins projektui įgyvendinti skirtą paramos lėšų dalį;

21.12. pareiškėjas įsipareigoja be rašytinio Agentūros sutikimo mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo sprendimo skirti paramą priėmimo dienos nekeisti remiamos veiklos pobūdžio, projekto įgyvendinimo reikalavimų ir nuosavybės formos, neparduoti ir kitaip neperduoti kitam asmeniui už paramos lėšas įgytos nuosavybės, nenutraukti projekto veiklos, nekeisti projekto įgyvendinimo vietos. Leidimą įkeisti turtą kredito įstaigoms Agentūra gali suteikti tik tiems paramos gavėjams, kurie paraiškoje kredito įstaigos suteiktą paskolą įvardijo kaip vieną iš projekto finansavimo šaltinių. Už paramos lėšas įsigytas turtas negali būti įkeistas kitiems paskolas projektui įgyvendinti suteikusiems fiziniams ar juridiniams asmenims;

21.13. visos investicijos atitinka EB darbo saugos reikalavimus, kaip nurodyta Techniniame reglamente „Mašinų sauga“, patvirtintame Lietuvos Respublikos socialinės

apsaugos ir darbo ministro 2000 m. kovo 6 d. įsakymu Nr. 28 (Žin., 2000, Nr. [23-601](#); 2007, Nr. [129-5249](#)), ir Elektrotechninių gaminių saugos techniniame reglamente, patvirtintame Lietuvos Respublikos ūkio ministro ir Lietuvos standartizacijos departamento direktoriaus 1999 m. spalio 19 d. įsakymu Nr. 351/61 (Žin., 1999, Nr. [90-2663](#); 2001, Nr. [54-1932](#));

21.14. pareiškėjas pateikia verslo planą, parengtą pagal šių Taisyklių 3 priede nustatytą formą (išskyrus atvejus, kai pareiškėjas iki šiame punkte numatyto reikalavimo įsigaliojimo datos sudarė sutartį parengti verslo planą pagal Verslo plano finansinei paramai gauti pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos III krypties „Gyvenimo kokybė kaimo vietovėse ir kaimo ekonomikos įvairinimas“ priemonės reikalavimų aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 13 d. įsakymu Nr. 3D-349 (Žin., 2007, Nr. [81-3345](#));

21.15. pareiškėjas verslo plane įrodo, kad ūkio subjektas atitinka ir ateityje atitiks ekonominio gyvybingumo rodiklių reikšmes, nurodytas Ūkio subjektų, siekiančių pasinaudoti parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones, ekonominio gyvybingumo nustatymo taisyklėse, patvirtintose Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2009 m. gegužės 15 d. įsakymu Nr. 3D-350 (Žin., 2009, Nr. [59-2335](#); 2010, Nr. [48-2364](#));

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

21.16. jei projekte numatyti statybos (nauja statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimo darbai, pateikiami šie dokumentai:

21.16.1. numatytiems statybos (nauja statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas) ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbams, vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. D1-708 (Žin., 2005, Nr. [4-80](#)), nuostatomis, turi būti parengtas techninis projektas su visomis sudedamosiomis jo dalimis, kuris kartu su išduotu statybos leidimu Agentūrai pateikiamas kartu su paramos paraiška, arba, negavus statybos leidimo iki paramos paraiškos pateikimo, vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu. Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gruodžio 24 d. įsakymu Nr. 701 (Žin., 2004, Nr. [50-1675](#)), nuostatomis, į statinio techninį projektą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.06:2005 „Statinio projektavimas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba kultūros paveldo objekto ar saugojamojoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška arba vėliausiai su pirmuoju mokėjimo prašymu pareiškėjas turi pateikti atsakingų institucijų patvirtintą supaprastintą techninį projektą, parengtą vadovaujantis Statybos techniniu reglamentu STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“, patvirtintu Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 16 d. įsakymu Nr. 184 (Žin., 2002, Nr. [43-1639](#)). Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba nebus vykdoma kultūros paveldo objekto ar saugojamojoje teritorijoje, kartu su paramos paraiška pareiškėjas turi pateikti kitus bendruosius projektinius dokumentus, kaip tai nurodyta Statybos techniniame reglamente STR1.01.07:2002 „Nesudėtingi (tarp jų laikini) statiniai“;

21.16.2. jei nėra galimybės statybos leidimo ir statinio techninio projekto pateikti kartu su paramos paraiška, paramos paraiškos pateikimo momentu turi būti pateiktas statinio projektavimo sąlygų sąvadas, parengtas vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.07:2002 „Statinio projektavimo sąlygų sąvadas“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 215 (Žin., 2002, Nr. [54-2153](#)), nuostatomis, į kurį turėtų pateikti projekto brėžiniai, bendrieji sprendinių duomenys, aiškinamasis raštas ir sprendinius pagrindžiantys skaičiavimai (atlikti Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka). Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis, parengta vadovaujantis

Statybos techninio reglamento STR 1.05.05:2004 „Statinio projekto aplinkos apsaugos dalis“ nuostatomis, į statinio projektavimo sąlygų sąvadą įtraukiama tik tuo atveju, jei tai yra privaloma vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR 1.05.07:2002 „Statinio projektavimo sąlygų sąvadas“ ir kitų Lietuvos Respublikos teisės aktų nuostatomis. Jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba, turi būti tenkinami Taisyklių 21.16.1 nurodyti šių statinių statybai taikomi reikalavimai ir su paramos paraiška pateikiami projekto brėžiniai, bendrieji sprendinių duomenys, aiškinamasis raštas ir sprendinius pagrindžiantys skaičiavimai. Jei pareiškėjas statybos leidimą bei techninį projektą ar supaprastintą techninį projektą teikia su paramos paraiška, projektavimo sąlygų sąvado pateikti nereikia;

21.16.3. jei, nustatant investicijų vertę, nesivadovaujama statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės didžiausių įkainių nustatymo metodikoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. liepos 11 d. įsakymu Nr. 3D-330 (Žin., 2007, Nr. [78-3158](#), Nr. [103-4234](#); 2008, Nr. [122-4638](#); 2009, Nr. [125-5414](#)), statinių techniniuose projektuose numatytoms investicijoms pagrįsti turi būti pateiktos projektinės sąmatos, kurios turi būti patvirtintos atestuoto tai veiklos sričiai projekto vadovo parašu;

21.16.4. statinių projektams (išskyrus nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statybos atvejus), kurių sąmatinė vertė yra didesnė kaip 144 810 Eur (šimtas keturiasdešimt keturi tūkstančiai aštuoni šimtai dešimt eurų), vadovaujantis Statybos techninio reglamento STR.1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“, patvirtinto Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2002 m. balandžio 30 d. įsakymu Nr. 214 „Dėl statybos techninio reglamento STR 1.06.03:2002 „Statinio projekto ekspertizė ir statinio ekspertizė“ patvirtinimo“, nuostatomis, turi būti atlikta statinio techninio projekto statybos skaičiuojamosios kainos dalies ekspertizė. Ekspertizės išvada turi būti parengta įstaigos, turinčios teisę užsiimti šia veikla. Ši nuostata netaikoma, jei projekte numatyta nesudėtingų (tarp jų – laikinų) statinių statyba;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

21.16.5. jei projekte numatyta statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas, tačiau jiems paramos neprašoma, Taisyklių 21.16.1–21.16.4 punktuose nurodyti reikalavimai netaikomi. Atitiktis Taisyklių 21.16.1–21.16.4 punktuose nurodytiems reikalavimams gali būti tikslinama paramos paraiškos vertinimo metu;

21.17. jei projekte numatyta vykdyti licencijuotą veiklą ar veiklą, kuriai vykdyti turi būti išduotas leidimas, arba jei projektas skirtas tradiciniams amatams puoselėti, pareiškėjas (įmonė) licenciją, leidimą arba, pradėdamas naują tradicinių amatų puoselėjimo veiklą, tautinio paveldo produkto (-ų) sertifikatą (-us), išduotą (-us) vadovaujantis Sertifikavimo taisyklėmis, Agentūrai įsipareigoja pateikti vėliausiai kartu su paskutiniu mokėjimo prašymu;

21.18. jei projekte numatyta vykdyti veiklą, susijusią su energijos ir elektros energijos iš atsinaujinančių energijos išteklių gamyba, iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų biodujas, biokurą gaminančių įrenginių eksploatavimu, pakaitinio kuro (granulių) ir kitos panašios produkcijos gamyba, kaip tai nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.18, 1.87, 1.88 ir 1.92 punktuose, ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos turi būti gaminama pardavimui;

21.19. labai maža įmonė kompetentinga projekte numatytos veiklos srityje. Laikoma, kad pareiškėjas atitinka šį reikalavimą, jeigu jis atitinka bent vieną iš šių sąlygų:

21.19.1. bent vienas labai mažos įmonės darbuotojas:

21.19.1.1. yra įgijęs arba siekia įgyti (šiuo metu studijuoja) išsilavinimą, profesinę kvalifikaciją arba yra išklauses (šiuo metu studijuoja) švietimo poreikių tenkinimo, kvalifikacijos tobulinimo ar papildomos kompetencijos įgijimo programą (-as), susijusią (-ias) su projekte numatyta veikla, arba Lietuvos Respublikos meno kūrėjo ir meno kūrėjų organizacijų statuso įstatyme (Žin., 1996, Nr. [84-2002](#); 2004, Nr. 153-5573) nustatyta tvarka

jam yra suteiktas meno kūrėjo statusas už nuopelnus projekte numatytos vykdyti veiklos srityje;

21.19.1.2. ataskaitiniais ir (arba) einamaisiais metais iki paramos paraiškos pateikimo užsiima konkrečia, projekte numatyta ne žemės ūkio veikla;

21.19.1.3. įsipareigoja nuo paramos sutarties pasirašymo dienos projekto įgyvendinimo laikotarpiu kelti kvalifikaciją verslumo srityje, t. y. išklaustyti specializuotus kursus, susijusius su verslumo ugdymu, ir pateikti tai patvirtinantį pažymėjimą iki projekto įgyvendinimo pabaigos (ne vėliau kaip su paskutiniu mokėjimo prašymu);

21.19.2. labai maža įmonė vykdo projekte nurodytą veiklą ne mažiau kaip vienerius metus iki paramos paraiškos pateikimo ir gauna iš šios veiklos pajamų;

21.20. ne mažiau kaip 50 proc. labai mažos įmonės darbuotojų yra nuolatiniai kaimo gyventojai;

21.21. labai maža įmonė užsiima ne žemės ūkio veikla arba pajamos iš įmonės vykdomos ne žemės ūkio veiklos sudaro daugiau kaip 50 proc. visų įmonės ūkinės ir komercinės veiklos pajamų;

21.22. labai maža įmonė įsipareigoja išlikti savarankiška įmone mažiausiai penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos:

21.22.1. įmonė nėra ir ne mažiau kaip penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos nebus priskiriama įmonei partnerei arba susijusiai įmonei, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos smulkiojo ir vidutinio verslo plėtros įstatyme (Žin., 1998, Nr. [109-2993](#); 2007, Nr. [132-5354](#));

21.22.2. pareiškėją (įmonę) kontroliuojantis fizinis asmuo, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymo (Žin., 2002, Nr. [35-1271](#)) 2 straipsnio 3 punkte, paramos paraiškos pateikimo metu nėra ir penkerius arba, projektą įtraukus į rizikingų projektų sąrašą, septynerius metus nuo paramos sutarties pasirašymo dienos įsipareigoja netapti kitą (-us) juridinį (-ius) asmenį (-is) kontroliuojančiu asmeniu.

VIII. TINKAMOS IR NETINKAMOS FINANSUOTI IŠLAIDOS

22. Projekto įgyvendinimo trukmė turi būti nurodyta paramos paraiškoje ir projektas turi būti įgyvendintas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Pareiškėjai, kuriems nepriimtas sprendimas dėl paramos skyrimo, ne vėliau kaip iki PAK posėdžio pateikia Agentūrai patvirtinimą, kuriuo įsipareigoja ir sutinka įgyvendinti projektą ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Agentūra, atsižvelgdama į projekto, dėl kurio sprendimas skirti paramą priimtas nuo 2014 m. sausio 1 d., vykdytojo prašymą ir įvertinusi projekto įgyvendinimo termino pratęsimo priežastis, taip pat, jeigu projekto vykdytojas yra pasirašęs su tiekėjais visas projektui įgyvendinti reikalingų pirkimų sutartis, paskolos sutartį dėl paskolos suteikimo projekto daliai finansuoti arba raštu patvirtinęs, kad projektą ar tam tikrą jo dalį įgyvendins nuosavomis lėšomis, gali pratęsti projekto įgyvendinimo terminą, tačiau ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-910](#), 2013-12-30, paskelbta TAR 2013-12-31, i. k. 2013-00249

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

23. Projekte turi būti numatytos išlaidos, kurios susijusios su projekto įgyvendinimu. Perkamos prekės turi būti naujos, atitinkančios teisės aktų nustatytus reikalavimus. Paramos lėšomis finansuojamos tik tinkamos finansuoti ir projektui įgyvendinti būtinos išlaidos, padarytos laikantis pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse, ir numatytos paramos sutartyje. Tinkamos finansuoti išlaidos turi būti aiškiai išvardytos pagal išlaidų kategorijas, o ne pateikiamos bendra suma. Jei iki paramos paraiškos pateikimo prekių, paslaugų ir (arba) darbų pirkimai neatlikti, tinkamų finansuoti išlaidų sumai pagrįsti turi būti pateikiamas bent vienas komercinis pasiūlymas arba viešai tiekėjų pateikta informacija

(internete, reklaminėje medžiagoje ir pan.).

24. Tinkamomis finansuoti pripažįstamos išlaidos:

24.1. būtinos projektui vykdyti ir numatytos paramos sutartyje;

24.2. bendrosios išlaidos, kurios yra tiesiogiai susijusios su projekto parengimu ir administravimu, ir išlaidos, pareiškėjo patirtos įgyvendinant projektą. Tiek bendrosios, tiek projekto įgyvendinimo išlaidos turi būti patirtos ne anksčiau kaip prieš dvejus metus iki paramos paraiškos pateikimo dienos. Išlaidos nefinansuojamos, jeigu parama projektui neskiriama arba išlaidos nėra nurodytos tinkamų finansuoti išlaidų sąrašė, pateiktame Taisyklių 26 punkte, arba jei jos padarytos nesilaikant Administravimo taisyklėse nurodytų pirkimo procedūrų;

24.3. faktiškai patirtos, įtrauktos į paramos gavėjo apskaitą ir kurios gali būti nustatytos, pagrįstos ir patvirtinamos išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentais.

25. Išperkamosios nuomos būdu įsigytas projektui įgyvendinti reikalingas turtas turi tapti paramos gavėjo nuosavybe iki projekto įgyvendinimo pabaigos.

26. Tinkamų finansuoti išlaidų kategorijos:

26.1. projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų, statinių statyba, rekonstrukcija, kapitalinis remontas. Projekte numatyti veiklai vykdyti skirtų gamybinių ir kitų būtinų pastatų, statinių statybą, rekonstrukciją, kapitalinį remontą atliekant ūkio būdu, finansuojamas tik naujų statybinių medžiagų įsigijimas;

26.2. naujos technikos ir įrangos, baldų, skirtų projekto reikmėms, įsigijimas ir įrengimas projekto įgyvendinimo vietoje, prie kurių priskiriama:

26.2.1. kompiuterinė ir programinė įranga, pramoniniai spausdintuvai, daugiaviečiai spausdinimo prietaisai;

26.2.2. motorinės kelių transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 27.4.1 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų kategorijas, klases ir joms priskirtus kėbulų tipų kodus, nustatytus vadovaujantis Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimais, patvirtintais Valstybinės kelių transporto inspekcijos prie Susisiekimo ministerijos viršininko 2008 m. gruodžio 2 d. įsakymu Nr. 2B-479 (Žin., 2008, Nr. [141-5606](#));

26.2.3. vidaus vandenų transporto priemonės (išskyrus Taisyklių 27.4.2 punkte nurodytus atvejus), atsižvelgiant į jų klasifikavimą, nustatytą vadovaujantis Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodeksu (Žin., 1996, Nr. [105-2393](#)), ir tik tais atvejais, kai projektas susijęs su rekreacinių paslaugų teikimu, kaip nurodyta Taisyklių 1 priedo 1.99 punkte;

26.2.4. kita projektui įgyvendinti ir projekte numatyti veiklai vykdyti būtina technika ir (arba) įranga, baldai;

26.3. verslo infrastruktūros projekto įgyvendinimo vietoje kūrimas (apšvietimo, privažiavimo įrengimo sklypo, kuriame įgyvendinamas projektas, ribose, vandens tiekimo (įskaitant vandens gręžinį) ir nuotekų šalinimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, energijos iš atsinaujinančių išteklių tiekimo sistemos įrengimo ir (arba) sutvarkymo, daugiamečių augalų įsigijimo ir kitos su projekto įgyvendinimu susijusios infrastruktūros kūrimo ar gerinimo darbų išlaidos);

26.4. interneto svetainės sukūrimas;

26.5. bendrosios išlaidos. Finansuojama bendrųjų išlaidų suma be pridėtinės vertės mokesčio (toliau – PVM) negali būti didesnė kaip:

26.5.1. 2 896,20 Eur (du tūkstančiai aštuoni šimtai devyniasdešimt šeši eurai ir dvidešimt euro centų), išskyrus Taisyklių 26.5.2 papunktyje nurodytą atvejį;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

26.5.2. 5 792,40 Eur (penki tūkstančiai septyni šimtai devyniasdešimt du eurai ir keturiasdešimt euro centų), jei projekte numatyti naujos statybos, rekonstrukcijos, kapitalinio

remonto ir (arba) infrastruktūros kūrimo darbai, kuriems vykdyti būtina gauti statybos leidimą;

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

26.6. projekto viešinimo išlaidos, atliekamos vadovaujantis Informavimo apie Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programą ir suteiktos paramos viešinimo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2007 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-191 (Žin., 2007, Nr. [48-1868](#)).

27. Netinkamos finansuoti išlaidos:

27.1. nenumatytos projekte, nesusijusios su projektu ir remiama veikla, neatitinkančios Taisyklėse nustatytų reikalavimų ir neįvardytos Taisyklių 26 punkte;

27.2. trumpalaikio turto įsigijimo išlaidos, išskyrus naujų statybinių medžiagų įsigijimo išlaidas;

27.3. paprastojo (einaamojo) remonto išlaidos;

27.4. išlaidos, patirtos įsigyjant šias transporto priemones:

27.4.1. motorines kelių transporto priemones, priklausančias L kategorijai ar jai prilyginamas (mopedus, motociklus, triračius, keturračius motociklus, bagius, kartingus ir pan.), taip pat priklausančias M kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams (išskyrus autokatafalkus), N kategorijos N₃ klasei ir kėbulų tipams, kurių kodai – BAE, BAF, BAG, BAH, BAK, BAL, BAM, BC, BD, BAN, BAR, BAS, G kategorijai ir jai priskiriamų kėbulų tipams, O kategorijos O₄ klasei ir specialiosios paskirties transporto priemonės, kurių kodai – SA, SB, SC, SE, SH, SJ, SL, SM, SN, SP, SR, SS, ST ir SZ, kaip nurodyta Motorinių transporto priemonių ir jų priekabų kategorijų ir klasių pagal konstrukciją reikalavimuose;

27.4.2. vidaus vandenų transporto priemonės, priskiriamas žvejybos laivams, sportiniams laivams, asmeniniams laivams (vandens motociklams), plūduriuojantiems įrenginiams, kaip nurodyta Lietuvos Respublikos vidaus vandenų transporto kodekse;

27.4.3. visų tipų orlaiviams priskiriamus aparatus (mašinas), kaip apibrėžta Lietuvos Respublikos aviacijos įstatyme (Žin., 2000, Nr. [94-2918](#)) ir kituose tai reglamentuojančiuose teisės aktuose;

27.5. išlaidos reklamai, skirtai ne projektui viešinti;

27.6. išlaidos ar jų dalis, patirtos perkant prekes, darbus ar paslaugas ir nesilaikant pirkimo procedūrų, nurodytų Administravimo taisyklėse;

27.7. išlaidos, viršijančios Ministerijos nustatytus didžiausiuosius įkainius. Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra didesnė už nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius (ši nuostata netaikoma žemės ūkio paskirties statinių, statinių kaimo vietovėse ir kitų statinių statybos ir (arba) rekonstrukcijos finansavimo atveju, kai pareiškėjas arba paramos gavėjas gali vadovautis statinių didžiausiais įkainiais, nurodytais Tinkamų finansuoti išlaidų pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemones didžiausiųjų įkainių nustatymo metodikoje, arba Ministerijos nustatyta pirkimų tvarka). Jei pagal pateiktus komercinius pasiūlymus išlaidų vertė yra mažesnė negu pagal nustatytus didžiausiuosius įkainius, finansuojama pagal pasiūlyme pateiktą kainą;

27.8. žemės pirkimo ir (arba) nuomos išlaidos, išlaidos, susijusios su nuomos sutartimi, turto nuomos mokestis, palūkanų mokėjimo, netiesioginės išlaidos, draudimo įmokos;

27.9. gyvūnų, vienmečių augalų įsigijimo išlaidos;

27.10. išlaidos, patirtos naudojant finansų inžinerijos priemones, finansuotas iš EB struktūrinių fondų lėšų, taip pat paramos lėšas, finansuojamas iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų, bet kurio kito EB ir (arba) tarptautinio fondo lėšų.

28. Pirkimo ir (arba) importo PVM, kurį pagal Lietuvos Respublikos pridėtinės vertės mokesčio įstatymą paramos gavėjas turi ar galėtų turėti galimybę įtraukti į PVM atskaitą (net jei tokio PVM paramos gavėjas į atskaitą neįtraukė), yra netinkamas finansuoti iš paramos lėšų.

IX. PARAMOS PARAIŠKŲ PILDYMO, TEIKIMO, REGISTRAVIMO IR VERTINIMO TVARKA

29. Paramos paraiškos forma pateikiama Taisyklių 4 priede ir skelbiama Ministerijos ir Agentūros interneto svetainėse adresais: www.zum.lt ir www.nma.lt.

30. Paramos paraiška ir dokumentai turi būti pildomi lietuvių kalba. Kita kalba užpildytos paraiškos nepriimamos.

31. Prie paramos paraiškos gali būti pateiktas elektroninis paramos paraiškos variantas (įrašytas į elektroninę laikmeną). Ranka užpildytos paramos paraiškos nepriimamos.

32. Paramos paraiškas priima iš pareiškėjų ir registruoja Agentūra pagal numatomą projekto įgyvendinimo vietą Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Paramos paraiška ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti pareiškėjo asmeniškai arba per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, per kurjerį, faksu arba elektroniniu paštu ir t. t.) arba kitais adresais pateiktos paramos paraiškos nepriimamos.

33. Turi būti pateikiamas vienas originalus paramos paraiškos ir reikalaujamų prie paramos paraiškos pridedamų dokumentų egzempliorius, kurio pirmajame puslapyje nurodoma ORIGINALAS, taip pat paramos paraiškos ir reikalaujamų prie paramos paraiškos pridedamų dokumentų kopija (patvirtinta Agentūros darbuotojo), kurios pirmajame puslapyje nurodoma KOPIJA. Pateikiamos paramos paraiškos ir jos priedų originalas ir kopija turi būti įsegti į atskirus segtuvus.

34. Pareiškėjas privalo pasirašyti kiekvieną paramos paraiškos ir pridedamų dokumentų originalo ir kopijos lapą.

35. Paraišką pateikusiam pareiškėjui ir (arba) įgaliotam asmeniui įteikiamas paramos paraiškos registravimą įrodantis raštas.

36. Apribojimai, taikomi pareiškėjui, po paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje ketinančiam pakeisti paramos paraiškoje nurodytus duomenis (numatytas investicijas ir prašomą paramos sumą), ar papildomos informacijos teikimo po paramos paraiškos užregistravimo Agentūroje tvarka taikomi Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

37. Paramos paraiškų administracinės atitikties, tinkamumo ir pirmumo vertinimas atliekamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

38. Prieš užregistruojant paramos paraišką, atliekamas administracinės atitikties tikrinimas, kuris negali trukti ilgiau kaip 1 darbo dieną. Administracinės atitikties tikrinimo metu nustatoma, ar paramos paraiška yra tinkamai užpildyta ir ar pateikti visi paraiškoje nurodyti dokumentai. Jeigu atliekant administracinės atitikties tikrinimą yra nustatoma, kad pateikti ne visi paraiškoje nurodyti dokumentai ir (arba) paramos paraiška užpildyta netinkamai, paramos paraiška neregistruojama ir Agentūros darbuotojas pareiškėjui įteikia pranešimą, kuriame nurodomos paramos paraiškos neregistravimo priežastys.

39. Paramos paraiškos tinkamumo vertinimo metu nustatoma, ar projektas tinkamas gauti paramą iš EŽŪFKP ir bendrojo finansavimo lėšų, numatytų Lietuvos Respublikos valstybės biudžete, ir galima paramos suma, suapvalinta iki sveikųjų skaičių.

40. Projektų atrankos pirmumo kriterijai:

40.1. pareiškėjas arba įmonę kontroliuojantis fizinis asmuo nėra gavęs EB investicinės paramos žemės ūkiui ir kaimo plėtrai (pagal SAPARD, BPD, Programą);

40.2. prašoma paramos sertifikuotų tradicinių amatų, nurodytų Tradicinių amatų apraše, bet nepatenkančių į neremiamos veiklos rūšių sąrašą, pateiktą Taisyklių 2 priede, plėtrai;

40.3. įgyvendinus projektą sukuriama daugiau darbo vietų;

40.4. projektas įgyvendinamas mažiau palankioje ūkininkauti vietovėje, nustatytoje vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. vasario 27 d. įsakymu Nr. 3D-72 „Dėl mažiau palankių ūkininkauti vietovių“ (Žin., 2004, Nr. [34-1111](#)), arba probleminiame regione, patenkančiame į Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2007 m. sausio

31 d. nutarime Nr. 112 „Dėl probleminių teritorijų“ (Žin., 2007, Nr. [15-555](#)) pateiktą sąrašą.

41. Jeigu paramos paraiškoje ir jos prieduose nėra duomenų, leidžiančių nustatyti pareiškėjo atitiktį projektų atrankos pirmumo kriterijui, laikoma, kad pareiškėjas jo neatitinka.

X. PARAMOS PARAIŠKŲ TVIRTINIMAS IR PARAMOS SUTARČIŲ SUDARYMAS

42. Agentūra, įvertinusi paramos paraiškas, parengia nustatytos formos paramos paraiškų vertinimo rezultatų suvestinę ir paramos paraiškų vertinimo ataskaitas, kurias teikia Ministerijai.

43. Ministerijos sudarytas Projektų atrankos komitetas svarsto, kuriuos projektus finansuoti, ir priima rekomendacinio pobūdžio sprendimą dėl finansuotinių ir nefinansuotinių projektų.

44. Priimant sprendimą dėl paramos skyrimo turi būti užtikrinama, kad, sudarius paramos sutartis, nebūtų viršyta Priemonei nustatyta metinė planuojama ir metinė likusi projektams finansuoti skirta paramos lėšų suma.

45. Galutinį sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo priima Ministerija. Apie tokį Ministerijos sprendimą Agentūra informuojama per 5 darbo dienas nuo jo priėmimo dienos.

46. Agentūra apie sprendimą dėl paramos skyrimo ar neskystimo informuoja pareiškėjus registruotu laišku per 5 darbo dienas nuo Ministerijos sprendimo gavimo Agentūroje dienos, nurodyma paramos dydį bei sprendimo apskundimo tvarką.

47. Priėmus sprendimą skirti paramą, Agentūra, vadovaudamasi Administravimo taisyklių nustatyta tvarka, rengia paramos sutartį.

XI. MOKĖJIMO PRAŠYMO TEIKIMO, ADMINISTRAVIMO IR PARAMOS IŠMOKĖJIMO TVARKA

48. Paramos gavėjas po kiekvieno projekto įgyvendinimo etapo, kaip numatyta paramos sutartyje, rengia ir Agentūrai teikia nustatytos formos mokėjimo prašymus. Jei numatytos statybos, jos turi būti vykdomos vienu etapu be tarpinių mokėjimų, tačiau jei technologiškai statybas galima išskirti į kelis etapus arba jei numatyta kelių atskirų pastatų statyba, ji gali būti vykdoma etapais, ir mokėjimo prašymas pateikiamas baigus kiekvieną statybų etapą.

49. Spausdintinė (popieriuje teikiama) mokėjimo prašymo forma ir informacija apie pridedamus dokumentus pateikiama Agentūros interneto svetainėje www.nma.lt. Mokėjimo prašymą pildant elektroniniu būdu internetiniame ŽŪMIS portale, duomenų įvedimo į mokėjimo prašymą laukų išdėstymas ir pavadinimai gali skirtis nuo spausdintinės versijos.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

50. Paramos gavėjas mokėjimo prašymą ir susijusius dokumentus turi užpildyti lietuvių kalba. Kita kalba užpildyti mokėjimo prašymai ir dokumentai nepriimami.

51. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, Žin., 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

52. Mokėjimo prašymai turi būti pateikti laiku (paramos sutartyje numatytais terminais) Agentūrai šiais būdais:

52.1. spausdintine forma Administravimo taisyklėse nurodytais adresais. Mokėjimo prašymas ir (arba) papildomi dokumentai turi būti pateikti paramos gavėjo asmeniškai ar per įgaliotą asmenį. Kitais būdais (pvz., paštu, faksu arba elektroniniu paštu) arba kitais adresais pateikti mokėjimo prašymai nebus priimami. Paramos gavėjas turi pateikti vieną originalų mokėjimo prašymo egzempliorių ir ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo bei išlaidų

apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Kiekvienas mokėjimo prašymo ir jo priedų lapas turi būti patvirtintas paramos gavėjo parašu;

52.2. elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Prie mokėjimo prašymo pridedami dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su mokėjimo prašymu).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

53. Pavėluotai pateikus mokėjimo prašymą taikomos sankcijos, nustatytos Administravimo taisyklėse. Pavėluotai teikiami mokėjimo prašymai, išskyrus paskutinį, priimami 20 darbo dienų nuo paramos sutartyje nurodytų projekto įgyvendinimo etapų terminų. Paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. liepos 31 d. Projektų, kurių įgyvendinimo terminas pratęstas iki 2015 m. rugsėjo 30 d., paskutinis mokėjimo prašymas turi būti pateiktas ne vėliau kaip iki 2015 m. rugsėjo 30 d. Vėliau pateikti mokėjimo prašymai nepriimami,

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, *Žin.*, 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

54. Jeigu paramos gavėjas dėl pateisinamų priežasčių nori pratęsti mokėjimo prašymo teikimo terminą ar pakeisti paramos objektų paskirstymą tarp paramos dalių, jis iki paramos sutartyje nustatyto atitinkamo termino pabaigos turi Agentūrai pateikti argumentuotą prašymą dėl termino pratęsimo (sutarties keitimo). Prašymas pratęsti mokėjimo prašymo pateikimo terminą turi būti įteiktas asmeniškai paramos gavėjo arba jo įgalioto asmens. Agentūrai priėmus sprendimą atidėti mokėjimo prašymo terminą, Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka keičiama paramos sutartis.

55. *Neteko galios nuo 2015-06-09*

Punkto naikinimas:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

56. Paramos gavėjų atsiskaitymai su tiekėjais turi vykti per finansines institucijas.

57. Mokėjimo prašymų vertinimas atliekamas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka. Agentūra turi įvertinti mokėjimo prašymą ir paramos lėšas užsakyti ne vėliau kaip per 30 darbo dienų nuo mokėjimo prašymo gavimo užregistravimo Agentūroje dienos. Į šį terminą neįskaičiuojamas paklausimų paramos gavėjui, patikrų vietoje, įtariamo pažeidimo tyrimo atlikimo bei ekspertizės atlikimo terminas.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

58. Šiai Priemonei taikomas išlaidų kompensavimo mokėjimo būdas.

59. Taikant išlaidų kompensavimo mokėjimo būdą paramos gavėjas pradeda įgyvendinti projektą savo lėšomis ir paramos sutartyje nustatytu periodiškumu teikia Agentūrai mokėjimo prašymus, kuriuose deklaruoja patirtas ir apmokėtas išlaidas, pridėdamas ataskaitinio laikotarpio išlaidų pagrindimo ir išlaidų apmokėjimo įrodymo dokumentų bei kitų reikiamų dokumentų originalus arba kopijas, patvirtintas Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, *Žin.*, 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, *Žin.*, 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43

60. Paramos gavėjas gali pateikti iki šešių mokėjimo prašymų (įskaitant ir galutinį mokėjimo prašymą).

61. Baigęs įgyvendinti projektą, paramos gavėjas pateikia Agentūrai galutinį mokėjimo prašymą, kuriame deklaruoja visas per laikotarpį nuo paskutiniojo mokėjimo prašymo patirtas ir apmokėtas tinkamas finansuoti projekto išlaidas ir galutinę projekto įgyvendinimo ataskaitą.

62. Paramos lėšos išmokamos Administravimo taisyklėse nustatyta tvarka.

XII. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

63. Paramos gavėjas Administravimo taisyklių nustatyta tvarka Agentūrai projekto įgyvendinimo ataskaitas ir su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentus teikia spausdintine forma arba elektronine forma, naudojantis ŽŪMIS portalo internetine prieiga. Teikiant projekto įgyvendinimo ataskaitą elektronine forma su projektu susijusios veiklos pagrindimo dokumentai turi būti elektroninės formos (spausdintinis dokumentas turi būti nuskenuotas ir pateiktas kartu su projekto įgyvendinimo ataskaita).

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968

64. Patikrų vietoje atlikimo tvarka nustatyta Administravimo taisyklėse.

65. Paramos gavėjui nesilaikant paramos suteikimo reikalavimų ir (arba) pažeidžiant paramos sutarties sąlygas, ir (arba) nesilaikant Taisyklėse, paramos paraiškoje ir paramos sutartyje numatytų reikalavimų ir įsipareigojimų, taikomos sankcijos, numatytos Administravimo taisyklėse.

Punkto pakeitimai:

Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, Žin., 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548

66. Projektinių dokumentų saugojimo reikalavimai, Agentūros ir (arba) Ministerijos priimtų sprendimų, veiksmų ar neveikimo, susijusių su projektu, pateiktų pagal Priemonę, administravimu, vertinimu, atranka, paramos sutarčių rengimu, pasirašymu ir jose nurodytų įsipareigojimų laikymusi, mokėjimo prašymų administravimu, apskundimo tvarka ir kita Taisyklėse nenurodyta informacija pateikiama Administravimo taisyklėse ir kituose su projektu rengimu ir įgyvendinimu susijusiuose teisės aktuose.

67. Pasikeitus Taisyklėse nurodytiems teisės aktams, tiesiogiai taikomos naujos šių teisės aktų nuostatos.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-636](#), 2009-08-28, Žin., 2009, Nr. 105-4399 (2009-09-03), i. k. 1092330ISAK003D-636

Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, Žin., 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Parama verslo
kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo
taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos
labai mažos įmonės plėtra)
1 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI GALI BŪTI
SKIRIAMA PARAMA PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ
PROGRAMOS PRIEMONĘ „PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“, RŪŠIŲ
SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. [119-4877](#)) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos, patvirtintos 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (toliau – Programa), priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.1.	01. 62 klasė	Kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkiui ir gyvulininkystei teikimą (neremiamos į šią EVRK klasę įtrauktos veiklos rūšys, nurodytos Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės plėtra) (toliau – Taisyklės) 2 priedo 1.1 punkte).
1.2.	B sekcija 08 skyrius	Kasyba ir karjerų eksploatavimas: Kita kasyba ir karjerų eksploatavimas.
1.3.	09.9 grupė	Kitai kasybai ir karjerų eksploatavimui būdingų paslaugų veikla.
	C sekcija	Apdirbamoji gamyba:
1.4.	10.52 klasė	Valgomųjų ledų gamyba.
1.5.	10.7 grupė	Kepyklos ir miltinių produktų gamyba.
1.6.	10.82 klasė	Kakavos, šokolado ir cukraus saldumynų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 2 priedo 1.10 punkte, gamybą).
1.7.	10.83 klasė	Kavos ekstraktų ir koncentratų, kavos pakaitalų gamyba.
1.8.	10.84 klasė	Užgardų ir pagardų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.12 ir 1.13 punktuose nurodytų produktų gamybą).
1.9.	10.89 klasė	Sriubų ir sultinių, negyvūninės kilmės pieno ir panašių į sūrį gaminių gamyba, kiaušinio produktų ir kiaušinio albumino gamyba.
1.10.	10.89.10 poklasis	Mielių gamyba.
1.11.	11.07 klasė	Nealkoholinių gėrimų gamyba; mineralinio ir kito, pilstomo į butelius, vandens gamyba.
1.12.	13 skyrius	Tekstilės gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.20 punkte nurodytų produktų gamybą).
1.13.	14 skyrius	Drabužių siuvimas (gamyba).
1.14.	15 skyrius	Odos ir odos dirbinių gamyba.
1.15.	16 skyrius	Medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba.
1.16.	17 skyrius	Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.17.	18.1 grupė	Spausdinimas ir su spausdinimu susijusios paslaugos.
1.18.	19.20 klasė	Tepalinių alyvų ir tepalų, įskaitant pagamintų iš alyvų atliekų, įvairių produktų: vaistų, vazelinų, parafino, techninio vazelinų ir kt., durpių briketų, durpių ar durpių ir šieno mišinio ar pan. atliekų mišinių granulių, kuro briketų gamyba, biokuro maišymas, t. y. etanolio maišymas su naftos produktais, pvz., gazolinu (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.19.	19.20.20 poklasis	Tepalų ir kitų alyvų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.25 punkte nurodytų produktų gamybą).
1.20.	19.20.30 poklasis	Parafino ir techninio vazelinų gamyba.
1.21.	20.12 klasė	Dažiklių ir pigmentų gamyba.
1.22.	20.14 klasė	Medienos distiliavimo produktų (medžio anglių) gamyba (išskyrus medžio anglių ir kitų medienos produktų gamybą miške, panaudojant tradicinius metodus, taip pat medienos rinkimą ir ruošą, atliekamą miške, skirtą energijai gauti, kaip nurodyta EVRK 02.20 klasėje).
1.23.	20.15 klasė	Vazoniniams augalams skirtų žemės mišinių iš durpių, sudarančių pagrindinę dalį, ar iš natūralaus dirvožemio, smėlio, molio ir mineralų gamyba.
1.24.	20.16 klasė	Pirminių plastikų gamyba.
1.25.	20.3 grupė	Dažų, lakų ir panašių dangų medžiagų, spaustuvinių dažų ir mastikų gamyba.
1.26.	20.4 grupė	Muilo ir ploviklių, valiklių ir blizgiklių, kvepalų ir tualetų priemonių gamyba.
1.27.	20.52 klasė	Klijų gamyba.
1.28.	20.53 klasė	Eterinio aliejaus gamyba.
1.29.	20.59 klasė	Fotografinių plokštelių, kino juostų, jautrinto popieriaus ir kitų jautrintų neeksponuotų medžiagų, fotografijoms naudojamų cheminių preparatų, želatinos ir jos darinių gamyba.
1.30.	20.59.10 poklasis	Lydymo, litavimo ar suvirinimo miltelių ir pastų gamyba.
1.31.	20.59.30 poklasis	Antidetonatorių, antifrizų, skysčių hidraulinėms sistemoms gamyba.
1.32.	20.59.40 poklasis	Rašalo ir tušo gamyba.
1.33.	20.6 grupė	Cheminių pluoštų gamyba.
1.34.	21.2 grupė	Farmacinių preparatų gamyba.
1.35.	22 skyrius	Guminių ir plastikinių gaminių gamyba.
1.36.	23.1 grupė	Stiklo ir stiklo gaminių bei dirbinių gamyba.
1.37.	23.2 grupė	Ugniai atsparių gaminių gamyba.
1.38.	23.3 grupė	Statybinių medžiagų iš molio gamyba.
1.39.	23.4 grupė	Kitų porcelianinių ir keraminių gaminių bei dirbinių gamyba.
1.40.	23.5 grupė	Cemento, kalkių ir gipso gamyba.
1.41.	23.6 grupė	Betono, cemento ir gipso gaminių bei dirbinių gamyba.
1.42.	23.7 grupė	Akmens pjaustymas, tašymas ir apdailinimas.
1.43.	23.9 grupė	Abrazyvinių gaminių ir niekur kitur nepriskirtų nemetalo mineralinių produktų gamyba.
1.44.	24.41 klasė	Tauriųjų metalų gamyba.
1.45.	24.42 klasė	Aliuminio gamyba.
1.46.	24.43 klasė	Švino, cinko ir alavo gamyba.
1.47.	24.44 klasė	Vario gamyba.
1.48.	24.45 klasė	Kitų spalvotųjų metalų gamyba.
1.49.	24.5 grupė	Metalų liejinių gamyba (išskyrus plieno liejinių gamybą).
1.50.	25.1 grupė	Konstruktinių metalo gaminių gamyba (išskyrus plieno sektoriaus gaminių gamybą).
1.51.	25.2 grupė	Metalinių cisternų, rezervuarų ir talpyklų gamyba.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.52.	25.3 grupė	Garų generatorių, išskyrus centrinio šildymo karšto vandens katilus, gamyba.
1.53.	25.5 grupė	Metalo kalimas, presavimas, štapavimas ir profiliavimas; miltelių metalurgija (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).
1.54.	25.6 grupė	Metalo apdorojimas ir dengimas; mechaninis apdirbimas (išskyrus veiklą plieno sektoriuje).
1.55.	25.71 klasė	Valgomųjų ir kitų pjovimo įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.35 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.56.	25.72 klasė	Spynų ir vyrių gamyba.
1.57.	25.73 klasė	Kitų įrankių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.36 punkte nurodytų įrankių gamybą).
1.58.	25.9 grupė	Kitų metalo gaminių gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.37 punkte nurodytą gamybą).
1.59.	26 skyrius	Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba.
1.60.	27 skyrius	Elektros įrangos gamyba.
1.61.	28.1 grupė	Bendrosios paskirties mašinų gamyba.
1.62.	28.2 grupė	Kitų bendrosios paskirties mašinų ir įrangos gamyba.
1.63.	28.4 grupė	Metalo formavimo įrangos ir staklių gamyba.
1.64.	28.9 grupė	Kitų specialiosios paskirties mašinų gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.39 punkte nurodytą gamybą).
1.65.	29 skyrius	Motorinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba.
1.66.	30.12 klasė	Pramoginių ir sportinių katerių (laivų) statyba.
1.67.	30.91 klasė	Motociklų gamyba.
1.68.	30.92 klasė	Dviračių ir invalidų vežimėlių gamyba.
1.69.	30.99 klasė	Kitos, niekur kitur nepriskirtos, transporto įrangos gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.44 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.70.	31 skyrius	Baldų gamyba.
1.71.	32.12 klasė	Papuošalų, juvelyrinių ir panašių dirbinių gamyba.
1.72.	32.13 klasė	Dirbtinės bižuterijos ir panašių dirbinių gamyba.
1.73.	32.2 grupė	Muzikos instrumentų gamyba.
1.74.	32.3 grupė	Sporto reikmenų gamyba.
1.75.	32.4 grupė	Žaidimų ir žaislų gamyba.
1.76.	32.5 grupė	Medicinos ir odontologijos prietaisų, instrumentų ir reikmenų gamyba.
1.77.	32.91 klasė	Šluotų ir šepečių gamyba.
1.78.	32.99 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, gamyba (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.46 punkte nurodytos įrangos gamybą).
1.79.	32.99.10 poklasis	Medinių karstų ir kitų laidojimo reikmenų gamyba.
1.80.	33.11 klasė	Metalo gaminių remontas.
1.81.	33.12 klasė	Mašinų remontas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.47 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.82.	33.13 klasė	Elektroninės ir optinės įrangos remontas.
1.83.	33.14 klasė	Elektros įrangos remontas.
1.84.	33.17 klasė	Kitų transporto priemonių remontas ir techninė priežiūra (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.50 punkte nurodytą veiklą).
1.85.	33.19 klasė	Kitos įrangos remontas.
1.86.	33.2 grupė	Pramoninių mašinų ir įrangos įrengimas.
	D sekcija	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (parama neskiriama tiems projektams, kurie buvo ar yra finansuojami iš kitų nacionalinių programų, EB struktūrinių fondų, kitų tarptautinių programų ir fondų):

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.87.	35.11 klasė	Energijos ir elektros energijos gamyba: energiją (iš atsinaujinančių energijos išteklių) gaminančių įrenginių, įskaitant dujų turbinas, biodyzelinius agregatus, biodujų, biomasės katilus ir (arba) variklius, vėjo elektrines, hidroelektrines, saulės baterijų bei kolektorių sistemas, geoterminius įrenginius ir kitus atsinaujinančios energijos panaudojimo įrenginius, eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. energijos pagaminama pardavimui).
1.88.	35.21 klasė	Biodujas, biokurą iš atsinaujinančių energijos išteklių ar atliekų gaminančių įrenginių eksploatavimas (kai ne mažiau kaip 50 proc. dujų ar kuro pagaminama pardavimui).
1.89.	35.30 klasė	Garų ir karšto vandens gamyba šildymo, energijos ir kitais tikslais (kai ne mažiau kaip 50 proc. garo ar karšto vandens pagaminama pardavimui), ledo, skirto maistui ir kitiems tikslams, pvz., aušinti, gamyba.
1.90.	E sekcija 37 skyrius	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas: Nuotekų valymas: buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas kolektoriais (rinktuvais), cisternomis ir kitokiomis transporto priemonėmis (asenizacijos mašinomis ir kt.); nuotekų rezervuarų ir pūdomųjų nusodintuvų, rinktuvų ir duobių tuštinimas ir valymas; cheminių tualetų kasdieninė priežiūra; nuotakų ir išvadų priežiūra ir valymas, įskaitant valymą lynu (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.53 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.91.	38.1 grupė	Atliekų surinkimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.54 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.92.	38.21 klasė	Nepavojingų atliekų šalinimas, deginant (kai gaminama šiluma, elektra ir (arba) garas) arba kitais būdais, kai gaminamas kompostas, pakaitinis kuras, biodujos, pelenai arba kiti šalutiniai produktai paskesniajam panaudojimui, taip pat šiaudų, šieno atliekų šalinimas, kai iš mišinio, kurio viena iš sudedamųjų dalių yra šiaudai, šienas, žolė ar kitos medžiagos, gaminamas pakaitinis kuras (granulės) (kai ne mažiau kaip 50 proc. produkcijos pagaminama pardavimui).
1.93.	F sekcija 41.2 grupė	Statyba: Gyvenamųjų ir negyvenamųjų pastatų statyba.
1.94.	42 skyrius	Inžinerinių statinių statyba.
1.95.	43 skyrius	Specializuota statybos veikla.
1.96.	G sekcija 45.2 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių techninė priežiūra ir remontas (išskyrus žemės ūkio technikos remontą).
1.97.	45.40 klasė	Motociklų techninė priežiūra ir remontas.
1.98.	H sekcija 49.39 klasė	Transportas ir saugojimas: Kabamųjų lynų kelių, funikulierių, slidinėjimo ir linijinių keltuvų eksploatavimas, jeigu jie nėra miesto ar priemiestinio transporto dalis, keleivių vežimas žmogaus ar gyvulių traukiamomis transporto priemonėmis (rekreacinių paslaugų teikimas).
1.99.	50.3 grupė	Vidaus vandenų keleivinis transportas (tik tais atvejais, kai teikiamos rekreacinės paslaugos, jei nenaudojamos transporto priemonės, vadovaujantis Taisyklių 27.4.2 punktu patenkančios tarp netinkamų finansuoti projekto išlaidų).
1.100.	52.10 klasė	Sandėliavimas ir saugojimas (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.69 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
	I sekcija	Apgyvendinimo ir maitinimo veikla:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.101.	55.20.20 poklasis	Vaikų poilsio stovyklų veikla.
1.102.	56.1 grupė	Restoranų ir pagaminto valgio teikimo veikla.
1.103.	56.2 grupė	Pagaminto valgio tiekimas renginiams ir kitų maitinimo paslaugų veikla.
1.104.	56.3 grupė	Gėrimų pardavimo vartoti vietoje veikla.
1.105.	M sekcija	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla:
1.106.	74.1 grupė	Specializuota projektavimo veikla.
1.107.	74.2 grupė	Fotografavimo veikla.
1.107.	75 skyrius	Veterinarinė veikla (išskyrus gyvulininkystei būdingų paslaugų veiklą, kaip nurodyta EVRK 01.62 klasėje).
1.108.	N sekcija	Administracinė ir aptarnavimo veikla:
	77.21 klasė	Poilsio ir sporto reikmenų nuoma (išskyrus Taisyklių 2 priedo 1.84 punkte nurodytų paslaugų teikimą).
1.109.	77.21.10 poklasis	Pramoginių valčių nuoma.
1.110.	77.21.20 poklasis	Jojamųjų žirgų nuoma (išskyrus šio sąrašo 1.124 punkte nurodytą lenktyninių žirgų žirgynų veiklą (sportinių žirgų veisimą).
1.111.	77.21.30 poklasis	Dviračių nuoma.
1.112.	77.21.40 poklasis	Sporto įrangos nuoma.
1.113.	77.21.50 poklasis	Kitų turizmo priemonių nuoma (išskyrus Taisyklių 27.4.1 punkte nurodytą L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 27.4.2 punkte nurodytą vidaus vandens transporto priemonių nuomą).
1.114.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos susijusios su pažintinių ekskursijų, žygių ir pan. išvykų po Lietuvos kaimo vietoves ir lankytinas vietas organizavimu).
1.115.	81.2 grupė	Valymo veikla.
1.116.	81.3 grupė	Kraštovaizdžio tvarkymo veikla.
1.117.	82.3 grupė	Posėdžių ir verslo renginių organizavimas (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos biuro kompiuterinės įrangos, kitos biuro technikos ir įrangos, būtinos konferencijų medžiagai dauginti, rengti, demonstruoti ir pan., įsigijimo išlaidos).
1.118.	82.92 klasė	Fasavimo ir pakavimo veikla.
1.119.	Q sekcija	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas:
	86.22 klasė	Gydytojų specialistų veikla, tačiau tik esant atitinkamos savivaldybės pritarimui (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 2 priedo 1.98 punkte).
1.120.	R sekcija	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla:
	90.01 klasė	Teatro spektaklių, koncertų, operos ar šokių ir kiti scenos pastatymai: artistų grupių, cirkų ar trupių, orkestrų ar muzikantų grupių veikla.
1.121.	90.03 klasė	Individualių menininkų, tokių kaip skulptoriai, dailininkai, karikatūristai, graveriai, ofortistai ir kt., veikla, meno kūrinių, tokių kaip paveikslai ir kt., restauravimas.
1.122.	93.11 klasė	Sporto įrenginių eksploatavimas.
1.123.	93.13 klasė	Kūno rengybos centrų veikla.
1.124.	93.19 klasė	Sportinių lenktyninių žirgų žirgynų veikla (tinkamomis finansuoti išlaidomis šiuo atveju pripažįstamos inventoriaus, būtino šiai veiklai organizuoti, įsigijimo, sportinių maniežių, hipodromų įrengimo ir (arba) rekonstravimo išlaidos, tiesiogiai nesusijusios su investicijomis į sportinių žirgų veisimo veiklą).
1.125.	93.21 klasė	Atrakcionų ir teminių parkų veikla.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos rūšies ar produkto pavadinimas
1.126.	93.29 klasė	Poilsio parkų veikla (be apgyvendinimo paslaugų ir be Taisyklių 27.4.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 27.4.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių trasų įrengimo ir (arba) paslaugų teikimo), poilsio transporto įrenginių eksploatavimas, pvz., valčių prieplaukos, slidinėjimo kalvų eksploatavimas, laisvalaikio ir pramogų įrangos, kaip integruotos pramogų paslaugų dalies, trumpalaikė nuoma, paplūdimių veikla, įskaitant įrenginių, tokių kaip persirengimo kabinos, rakinamos spintelės, kėdės ir kt., nuomą, šokių aikštelių eksploatavimas.
1.127.	S sekcija 95 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Kompiuterių ir asmeninių bei namų ūkio reikmenų taisymas.
1.128.	96.01 klasė	Tekstilės ir kailių gaminių skalbimas ir (sausasis) valymas.
1.129.	96.02 klasė	Kirpyklų ir kitų grožio salonų veikla.
1.130.	96.03 klasė	Laidotuvių ir su jomis susijusi veikla.
1.131.	96.04 klasė	Fizinės gerovės užtikrinimo veikla.
1.132.	96.09 klasė	Naminių gyvūnėlių globos, tokios kaip gyvūnėlių šėrimas, priežiūra, trumpalaikė prieglauda ir dresavimas, veikla.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti gali būti skiriama parama pagal Programos priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Tradicionių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	001	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Akmenskaldystė.
2.2.	004	Audimas.
2.3.	005	Baldininkystė.
2.4.	006	Batsiuvystė.
2.5.	007	Dailidystė.
2.6.	009	Drožyba.
2.7.	010	Juvelyrika.
2.8.	011	Kailiadirbystė.
2.9.	012	Kalvystė (jei veikla nėra orientuota vien į paslaugų žemės ūkui ir gyvulininkystei teikimą).
2.10.	013	Karpymas.
2.11.	014	Kepimas (duonos, ragaišių, pyragų, sausainių, meduolių, šakočių).
2.12.	015	Kepurių vėlimas.
2.13.	016	Klumpdirbystė.
2.14.	017	Krosnininkystė.
2.15.	018	Kryždirbystė.
2.16.	019	Kubilininkystė.
2.17.	023	Mezgimas.
2.18.	026	Mūrininkystė.
2.19.	027	Muzikos instrumentų gaminimas.
2.20.	028	Odininkystė.
2.21.	029	Pjovėjo amatas (lentpjovys).
2.22.	031	Plytininkystė.
2.23.	032	Puodininkystė.
2.24.	033	Pynimas.
2.25.	034	Račiaus amatas.

	Tradicinių amatų savado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.26.	035	Rėtininko amatas.
2.27.	037	Siūlų dažymas.
2.28.	038	Saldumynų gamyba (išskyrus vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimą cukruje).
2.29.	039	Siuvimas.
2.30.	040	Siuvinėjimas.
2.31.	041	Stiklo apdirbimas.
2.32.	042	Stalystė.
2.33.	043	Stogdengystė.
2.34.	044	Šaukščiaus amatas.
2.35.	045	Šulniakasyba.
2.36.	046	Tošininkystė.
2.37.	047	Verpimas.
2.38.	048	Vilnos karšimas.
2.39.	049	Vilnos, milo vėlimas.
2.40.	051	Žaislininkystė.
2.41.	052	Žvakininkystė.
2.42.	066	Muilo gaminimas
2.43.	061	III grupė. Tradicinės paslaugos: Tradicinis giedojimas.
2.44.	062	Tradicinis muzikavimas.
2.45.	063	Tradicinių renginių organizavimas.
2.46.	064	Tradicinių vaisių ruošimas (teikiant maitinimo paslaugas).
2.47.	065	Keltininkas.

Priedo pakeitimai:

Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, Žin., 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146

Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų
programos priemonės „Parama verslo
kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo
taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos
labai mažos įmonės plėtra)
2 priedas
(Lietuvos Respublikos žemės ūkio
ministro 2010 m. vasario 20 d.
įsakymo Nr. 3D-146 redakcija)

**EKONOMINĖS VEIKLOS, KURIAI VYKDYTI IR PLĖTOTI NESKIRIAMA
PARAMA PAGAL LIETUVOS KAIMO PLĖTROS 2007–2013 METŲ PROGRAMOS
PRIEMONĘ „PARAMA VERSLO KŪRIMUI IR PLĖTRAI“, RŪŠIŲ SĄRAŠAS**

1. Ekonominės veiklos rūšių klasifikatoriuje (EVRK 2 RED.), patvirtintame Statistikos departamento prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės generalinio direktoriaus 2007 m. spalio 31 d. įsakymu Nr. DĮ-226 (Žin., 2007, Nr. [119-4877](#)) (toliau – EVRK), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos, patvirtintos 2007 m. spalio 19 d. Komisijos sprendimu Nr. C(2007)5076 (toliau – Programa), priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.1.	A sekcija	Žemės ūkis (teikiami projektai negali būti susiję su paslaugų žemės ūkiui teikimu), miškininkystė, žuvininkystė (įskaitant kitas su žuvininkyste susijusias veiklos rūšis, remiamas pagal Lietuvos žuvininkystės sektoriaus 2007–2013 metų veiksmų programą, patvirtintą Europos Komisijos 2007 m. gruodžio 17 d. sprendimu Nr. C(2007)6703) (išimtis – kalvių veikla, jei ji neorientuota vien į paslaugų žemės ūkui ir gyvulininkystei teikimą).
1.2.	B sekcija	Kasyba ir karjerų eksploatavimas (išskyrus veiklas, nurodytas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės plėtra) (toliau – Taisyklės) 1 priedo 1.2 ir 1.3 punktuose).
1.3.	C sekcija 10.1 grupė	Apdirbamoji gamyba: Mėsos perdirbimas ir konservavimas ir mėsos produktų gamyba.
1.4.	10.2 grupė	Žuvų, vėžiagyvių ir moliuskų perdirbimas ir konservavimas.
1.5.	10.3 grupė	Vaisių ir daržovių perdirbimas ir konservavimas.
1.6.	10.4 grupė	Gyvūninių ir augalinių riebalų bei aliejaus gamyba.
1.7.	10.51 klasė	Pieninių veikla ir sūrinių gamyba.
1.8.	10.6 grupė	Grūdų malimo produktų, krakmolo ir krakmolo produktų gamyba.
1.9.	10.81 klasė	Cukraus gamyba.
1.10.	10.82 klasė	Vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalių konservavimas cukruje.
1.11.	10.83 klasė	Arbatos ir kavos apdorojimas ir perdirbimas (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.7 punkte, gamybą).
1.12.	10.84 klasė	Prieskonių gamyba.
1.13.	10.84.10 poklasis	Acto gamyba.
1.14.	10.85 klasė	Paruoštų valgių ir patiekalų gamyba.
1.15.	10.86 klasė	Homogenizuotų ir dietinių maisto produktų gamyba.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.16.	10.89 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, maisto produktų gamyba: dirbtinio medaus ir karamelės gamyba, gatavo, greitai gendančio maisto gamyba, maisto papildų ir kitų, niekur nepriskirtų maisto produktų gamyba, mėsos, žuvies, vėžiagyvių ar moliuskų ekstraktų ir sulčių gamyba, dirbtinių koncentratų gamyba (išskyrus produktus, nurodytus Taisyklių 1 priedo 1.9 ir 1.10 punktuose).
1.17.	10.9 grupė	Paruoštų pašarų gyvuliams gamyba.
1.18.	11 skyrius	Gėrimų gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.11 punkte).
1.19.	12 skyrius	Tabako gaminių gamyba.
1.20.	13.10 klasė	Žaliavinių arba apdorotų, tačiau nesuverptų linų ir sėjamųjų kanapių (<i>Cannabis sativa</i>) apdirbamoji gamyba, jų pakulų ir atliekų (įskaitant verpalų atliekas ir išplaušintą žaliavą) gamyba.
1.21.	18 skyrius	Spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.17 punkte).
1.22.	19.1 grupė	Koksavimo krosnių produktų gamyba.
1.23.	19.20 klasė	Rafinuotų naftos produktų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.18 punkte, gamybą).
1.24.	19.20.10 poklasis	Skystojo arba dujinio kuro gamyba.
1.25.	19.20.20 poklasis	Produktų naftos chemijos pramonei ir kelio dangoms gamyba.
1.26.	19.20.40 poklasis	Naftos bitumo gamyba.
1.27.	20.1 grupė	Pagrindinių chemikalų, trąšų ir azoto junginių, pirminių plastikų ir pirminio sintetinio kaučiuko gamyba (išskyrus gamybą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.21–1.24 punktuose).
1.28.	20.2 grupė	Pesticidų ir kitų agrocheminių medžiagų gamyba.
1.29.	20.51 klasė	Sprogiųjų medžiagų gamyba.
1.30.	20.59 klasė	Kitų, niekur kitur nepriskirtų, cheminių medžiagų gamyba (išskyrus produktų, nurodytų Taisyklių 1 priedo 1.29 punkte, gamybą).
1.31.	20.59.20 poklasis	Aktyvintų anglių, tepalų priedų, paruoštų kaučiuko vulkanizavimo greitiklių, katalizatorių gamyba.
1.32.	21.1 grupė	Pagrindinių vaistų pramonės gaminių gamyba.
1.33.	24 skyrius	Pagrindinių metalų gamyba (išskyrus Taisyklių 1 priedo 1.44–1.49 punktuose nurodytą gamybą).
1.34.	25.4 grupė	Ginklų ir šaudmenų gamyba.
1.35.	25.71 klasė	Špagų, kardų, rapyrų ir kt. gamyba.
1.36.	25.73 klasė	Rankinių nemotorinių žemės ūkio įrankių gamyba.
1.37.	25.91 klasė	Plieninių statinių ir panašių talpyklų gamyba.
1.38.	28.3 grupė	Žemės ir miškų ūkio mašinų gamyba.
1.39.	28.93 klasė	Maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų gamyba.
1.40.	30.11 klasė	Laivų ir pludriųjų konstrukcijų statyba.
1.41.	30.2 grupė	Geležinkelio lokomotyvų bei riedmenų gamyba.
1.42.	30.3 grupė	Orlaivių ir erdvėlaivių bei susijusios įrangos gamyba.
1.43.	30.4 grupė	Karinių kovinių transporto priemonių gamyba.
1.44.	30.99 klasė	Gyvūnų traukiamų transporto priemonių: vienviečių dviračių vežimų, asilų traukiamų vežimėlių, katafalkų ir kt., gamyba.
1.45.	32.11 klasė	Monetų kalimas.
1.46.	32.99 klasė	Gėlių krepšelių, puokščių, vainikų ir panašių dirbinių gamyba, iškamšų darymas.
1.47.	33.12 klasė	Žemės ūkio traktorių, žemės ir miškų ūkio ir medienos ruošos mašinų, metalurgijos mašinų, kasybos, statybos, naftos ir dujų gavybos mašinų, maisto, gėrimų ir tabako apdorojimo mašinų remontas ir techninė priežiūra.
1.48.	33.15 klasė	Įvairių tipų laivų remontas ir techninė priežiūra.
1.49.	33.16 klasė	Orlaivių ir erdvėlaivių remontas ir techninė priežiūra.

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.50.	33.17 klasė	Lokomotyvų ir vagonų remontas ir techninė priežiūra, gyvūnų traukiamų vežimų ir furgonų remontas.
1.51.	D sekcija	Elektros, dujų, garo tiekimas ir oro kondicionavimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.87, 1.88 ir 1.89 punktuose).
1.52.	E sekcija 36 skyrius	Vandens tiekimas, nuotekų valymas, atliekų tvarkymas ir regeneravimas: Vandens surinkimas, valymas ir tiekimas.
1.53.	37 skyrius	Nuotakynų ar nuotekų valymo įrenginių eksploatavimas, buitinių nuotekų iš vieno ar daugiau vartotojų, taip pat lietaus vandens surinkimas ir transportavimas nuotakynais; nuotekų (įskaitant buitines ir pramonines nuotekas, plaukymo baseinų vandenį ir kt.) valymas, naudojant fizikinius, cheminius ir biologinius procesus, tokius kaip skiedimą, košimą, filtravimą, nusodinimą ir kt.
1.54.	38.12 klasė	Branduolinių atliekų surinkimas, pavojingų atliekų perkrovimo stočių eksploatavimas.
1.55.	38.2 grupė	Atliekų tvarkymas ir šalinimas (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.92 punkte).
1.56.	38.3 grupė	Medžiagų atgavimas.
1.57.	39 skyrius	Regeneravimas ir kita atliekų tvarkyba.
1.58.	F sekcija 41.1 grupė	Statyba: Statybų plėtra.
1.59.	G sekcija 45.1 grupė	Didmeninė ir mažmeninė prekyba; motorinių transporto priemonių ir motociklų remontas: Motorinių transporto priemonių pardavimas.
1.60.	45.3 grupė	Motorinių transporto priemonių atsarginių dalių ir pagalbinių reikmenų pardavimas.
1.61.	45.4 grupė	Motociklų ir jų atsarginių dalių bei pagalbinių reikmenų pardavimas ir techninė priežiūra (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.97 punkte).
1.62.	46 skyrius	Didmeninė prekyba, išskyrus prekybą motorinėmis transporto priemonėmis ir motociklais.
1.63.	47 skyrius	Mažmeninė prekyba, išskyrus motorinių transporto priemonių ir motociklų prekybą.
1.64.	H sekcija 49 skyrius	Transportas ir saugojimas: Sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.98 punkte).
1.65.	50.1 grupė	Jūrų ir pakrančių keleivinis vandens transportas.
1.66.	50.2 grupė	Jūrų ir pakrančių krovininis vandens transportas.
1.67.	50.4 grupė	Vidaus vandenų krovininis transportas.
1.68.	51 skyrius	Oro transportas.
1.69.	52.10 klasė	Kooperatinės bendrovės (kooperatyvo) narių pagamintų žemės ūkio produktų ir maisto produktų šaldymo, sandėliavimo ir transportavimo paslaugų teikimas savo nariams, žemės ūkio produktų, nuosavybės teise priklausančių kitam žemės ūkio veiklos subjektui, sandėliavimas (kaip nurodyta Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 gruodžio 31 d. įsakyme Nr. 528 „Dėl paslaugų žemės ūkiui sąrašo patvirtinimo“ (Žin., 2003, Nr. 4-164 ; 2008, Nr. 31-1093), grūdų elevatorių eksploatavimas, kitų žemės ūkio ir jiems priskiriamų produktų, taip pat produktų, kurių gamybai neskiriama parama pagal Priemonę (išvardytų šiame Taisyklių priede) saugojimas ir sandėlių eksploatavimas, prekių saugojimas užsienio prekybos zonose.
1.70.	52.2. grupė	Transportui būdingų paslaugų veikla.
1.71.	53 skyrius	Pašto ir pasiuntinių (kurjerių) veikla.
	I sekcija	Apgyvendinimo ir maitinimo veikla:

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.72.	55 skyrius	Apgyvendinimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.101 punkte).
1.73.	J sekcija	Informacija ir ryšiai.
1.74.	K sekcija	Finansinė ir draudimo veikla.
1.75.	L sekcija	Nekilnojamojo turto operacijos.
1.76.	M sekcija	Profesinė, mokslinė ir techninė veikla:
69 skyrius		Teisinė ir apskaitos veikla.
1.77.	70 skyrius	Pagrindinių buveinių veikla; konsultacinė valdymo veikla.
1.78.	71 skyrius	Architektūros ir inžinerijos veikla; techninis tikrinimas ir analizė.
1.79.	72 skyrius	Moksliniai tyrimai ir taikomoji veikla.
1.80.	73 skyrius	Reklama ir rinkos tyrimas.
1.81.	74.3 grupė	Vertimo raštu ir žodžiu veikla.
1.82.	74.9 grupė	Kita, niekur kitur nepriskirta, profesinė, mokslinė ir techninė veikla.
1.83.	N sekcija	Administracinė ir aptarnavimo veikla:
77.1 grupė		Motorinių transporto priemonių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.84.	77.21 klasė	Poilsio ir sporto reikmenų išperkamoji nuoma.
1.85.	77.22 klasė	Vaizdajuosčių ir kompaktinių diskų nuoma.
1.86.	77.29 klasė	Kitų asmeninių ir namų ūkio prekių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.87.	77.3 grupė	Kitų mašinų, įrangos ir materialijų vertybių nuoma ir išperkamoji nuoma.
1.88.	77.4 grupė	Intelektinės nuosavybės ir panašių produktų, išskyrus autorių teisių saugomus objektus, išperkamoji nuoma
1.89.	78 skyrius	Įdarbinimo veikla.
1.90.	79 skyrius	Kelionių agentūrų, ekskursijų organizatorių, išankstinio užsakymo paslaugų ir susijusi veikla (jei teikiamos paslaugos neatitinka Taisyklių 1 priedo 1.114 punkte nurodyto privalomojo reikalavimo).
1.91.	80 skyrius	Apsaugos ir tyrimo veikla.
1.92.	81.1 grupė	Kombinuota patalpų funkcionavimo užtikrinimo veikla.
1.93.	82 skyrius	Administracinė veikla, įstaigų ir kitų verslo įmonių aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.117 ir 1.118 punktuose).
1.94.	O sekcija	Viešasis valdymas ir gynyba; privalomasis socialinis draudimas.
1.95.	P sekcija	Švietimas.
1.96.	Q sekcija	Žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas:
86.1 grupė		Ligoninių veikla.
1.97.	86.21 klasė	Bendrosios praktikos gydytojų veikla.
1.98.	86.22 klasė	Gydytojų specialistų, teikiančių antrines ambulatorines paslaugas ir dienos chirurgijos paslaugas, veikla.
1.99.	86.23 klasė	Odontologinės praktikos veikla.
1.100.	86.9 grupė	Kita žmonių sveikatos priežiūros veikla.
1.101.	87 skyrius	Kita stacionarinė globos veikla.
1.102.	88 skyrius	Nesusijusio su apgyvendinimu socialinio darbo veikla.
1.103.	R sekcija	Meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veikla:
90 skyrius		Kūrybinė, meninė ir pramogų organizavimo veikla (išskyrus veiklas, nurodytas Taisyklių 1 priedo 1.120 ir 1.121 punktuose).
1.104.	91 skyrius	Bibliotekų, archyvų, muziejų ir kita kultūrinė veikla.
1.105.	92 skyrius	Azartinių žaidimų ir lažybų organizavimo veikla.
1.106.	93.12 klasė	Sporto klubų veikla.
1.107.	93.19 klasė	Kita sportinė veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.124 punkte).

	Vieta EVRK	Ekonominės veiklos ar produkto pavadinimas
1.108.	93.29 klasė	Kita pramogų ir poilsio organizavimo veikla (apgyvendinimo paslaugų teikimas, Taisyklių 27.4.1 punkte nurodytų L kategorijos motorinių transporto priemonių ir Taisyklių 27.4.2 punkte nurodytų vidaus vandens transporto priemonių (motociklų, keturračių motociklų, vandens motociklų, bagių ir pan.) trasų įrengimas ir (arba) paslaugų teikimas ir kitos veiklos rūšys, išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.126 punkte).
1.109.	S sekcija 94 skyrius	Kita aptarnavimo veikla: Narystės organizacijų veikla.
1.110.	96.09 klasė	Kita, niekur kitur nepriskirta, asmenų aptarnavimo veikla (išskyrus veiklą, nurodytą Taisyklių 1 priedo 1.132 punkte).
1.111.	T sekcija	Namų ūkių, samdančių darbininkus, veikla; namų ūkių veikla, susijusi su savoms reikmėms tenkinti skirtų diferencijuojamų gaminių gamyba ir paslaugų teikimu.
1.112.	U sekcija	Ekstrateritorinių organizacijų ir įstaigų veikla.
1.113.		Kitų, šiame sąraše nenurodytų, produktų, patenkančių į Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo I priedą, gamyba.

2. Tradicinių amatų klasifikacijoje, patvirtintoje Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2008 m. rugsėjo 1 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2008, Nr. [102-3936](#)), nurodytos veiklos, kuriai vykdyti ir plėtoti neskiriama parama pagal Programos priemonę „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“, rūšys:

	Tradicinių amatų sąvado eil. Nr.	Amato pavadinimas
2.1.	002	I grupė. Tradiciniai gaminiai: Alaus darymas.
2.2.	003	Aliejaus spaudimas.
2.3.	008	Degtinės varymas.
2.4.	020	Maisto ruošimas (grūdų, bulvių, grybų, daržovių, vaisių, uogų gaminių, gėrimų, virtos mėsos ir jos gaminių, keptos mėsos ir jos gaminių, vėdarų ir subproduktų gaminių, pieno gaminių, žuvų gaminių, kiaušinių gaminių ruošimas).
2.5.	021	Malimas.
2.6.	022	Margučių marginimas.
2.7.	024	Mėsos apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.8.	025	Midaus darymas.
2.9.	030	Pieno apdirbimas, apdorojimas, perdirbimas.
2.10.	036	Pakinktų dirbimas.
2.11.	038	Saldumynų, tokių kaip vaisių, uogų, riešutų, vaisių žievelių ir kitų augalų dalys, konservuotos cukruje, gamyba.
2.12.	050	Vyndarystė.
2.13.	053	II grupė. Tradicinių veislių augalai, gyvūnai ir jų produktai: Tradicinė augalininkystė.
2.14.	054	Gamtos gėrybių rinkimas.
2.15.	055	Žolininkystė.
2.16.	056	Tradicinė bitininkystė.
2.17.	057	Tradicinė gyvulininkystė.
2.18.	058	Tradicinė medžioklė.
2.19.	059	Tradicinė paukštininkystė.
2.20.	060	Tradicinė žvejyba.

Priedų pakeitimai:

Naujos redakcijos 3 priedas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (labai mažos įmonės steigimas) pagal pakeitimą 3D-568 (2014-09-09) išdėstytas atskiru failu.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

Naujos redakcijos 4 priedas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (labai mažos įmonės steigimas) pagal pakeitimą 3D-568 (2014-09-09) išdėstytas atskiru failu.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

Naujos redakcijos 5 priedas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (labai mažos įmonės steigimas) pagal pakeitimą 3D-568 (2014-09-09) išdėstytas atskiru failu

Papildyta priedu:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

Naujos redakcijos 3 priedas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės plėtra) pagal pakeitimą 3D-568 (2014-09-09) išdėstytas atskiru failu.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

Naujos redakcijos 4 priedas Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių (veikiančios ar naujai įsteigtos labai mažos įmonės plėtra) pagal pakeitimą 3D-568 (2014-09-09) išdėstytas atskiru failu.

Papildyta priedu:

Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-527](#), 2008-09-26, Žin., 2008, Nr. 112-4288 (2008-09-30), i. k. 1082330ISAK003D-527

Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

2.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-611](#), 2008-11-14, Žin., 2008, Nr. 135-5265 (2008-11-25), i. k. 1082330ISAK003D-611

Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

3.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-187](#), 2009-03-20, Žin., 2009, Nr. 34-1317 (2009-03-28), i. k. 1092330ISAK003D-187

Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

4.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas

Nr. [3D-636](#), 2009-08-28, Žin., 2009, Nr. 105-4399 (2009-09-03), i. k. 1092330ISAK003D-636
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

5.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-761](#), 2009-10-15, Žin., 2009, Nr. 125-5407 (2009-10-20), i. k. 1092330ISAK003D-761
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

6.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-146](#), 2010-02-20, Žin., 2010, Nr. 26-1223 (2010-03-04), i. k. 1102330ISAK003D-146
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

7.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-886](#), 2010-09-29, Žin., 2010, Nr. 118-6038 (2010-10-02), i. k. 1102330ISAK003D-886
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

8.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-387](#), 2011-05-06, Žin., 2011, Nr. 57-2728 (2011-05-12), i. k. 1112330ISAK003D-387
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

9.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-548](#), 2012-06-29, Žin., 2012, Nr. 78-4077 (2012-07-04), i. k. 1122330ISAK003D-548
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

10.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-43](#), 2013-01-15, Žin., 2013, Nr. 7-298 (2013-01-19), i. k. 1132330ISAK0003D-43
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

11.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-910](#), 2013-12-30, paskelbta TAR 2013-12-31, i. k. 2013-00249
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 "Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės "Parama verslo kūrimui ir plėtrai" įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo" pakeitimo

12.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-568](#), 2014-09-09, paskelbta TAR 2014-09-10, i. k. 2014-12075
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo

13.

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija, Įsakymas
Nr. [3D-464](#), 2015-06-05, paskelbta TAR 2015-06-08, i. k. 2015-08968
Dėl žemės ūkio ministro 2008 m. kovo 15 d. įsakymo Nr. 3D-144 „Dėl Lietuvos kaimo plėtros 2007–2013 metų programos priemonės „Parama verslo kūrimui ir plėtrai“ įgyvendinimo taisyklių patvirtinimo“ pakeitimo